प्रदेश सभाको बैठकमा २०७९ असाढ १ गते बुधबार

अर्थमन्त्री शैलेन्द्र प्रसाद साहले

प्रस्तुत गर्नु भएको

आर्थिक वर्ष २०७९/८० को
बजेट वक्तव्य

मधेश प्रदेश सरकार

अर्थ मन्त्रालय

जनकपुरधाम, नेपाल

२०७९

www.mof.madhesh.gov.np

माननीय सभामुख महोदय,

माननीय सदस्य महानुभाव लोकनि,

१. एहि गरिमामय सदनक बजेट सत्रमे सर्वप्रथम हम अपने सभके हार्दिक अभिनन्दन करए चाहैत छी । विभिन्न प्राकृतिक आ राजनैतिक आरोह अबरोहक बीच कबि कोकिल विधापतिक आशाबादिताकें आत्मशात कए समुन्नत मधेश प्रदेशक आगतक सकारात्मक परिकल्पनाक संग प्रदेश सरकारक बजेट तैयार कए अपने सभक समक्ष प्रस्तुत करबाक गौरबमय अवसर प्राप्ति स हम गौरवान्वित भए रहल छी। प्रसिद्ध हिन्दी कवि स्व. दुस्यन्त कुमारक पंक्ति

"सिर्फ हंगामा करना मेरा मकसद नही
सारी कोशीश है कि सुरत बदलनी चाहिए"

के आत्मसात कए प्रदेशक समग्र सकारात्मक परिवर्तनक दिशामे अग्रसरताक साथ बजेट तैयार कएल अछि से बिनम्रतापूर्वक निवेदन करए चाहैत छी। आब हम अपनेलोकनिक समक्ष आगामी आर्थिक वर्षक बजेट प्रस्तुत करबाक अनुमति चाहैत छी ।

२. यस महत्वपूर्ण अवसरमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाको लागि विभिन्न कालखण्डमा भएका जनआन्दोलन, सशस्त्र जनयुद्ध, मधेश जनविद्रोह लगायत विभिन्न आन्दोलनहरुमा जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण

ज्ञात अज्ञात वीरशहीदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु ।राष्ट्रिय स्वाधीनता, सर्वभौमसत्ताको रक्षा गर्दै न्यायपुर्ण समाज निर्माण गर्न र मधेश प्रदेशलाई समृद्धिको मार्गमा डोऱ्याउने सम्पूर्ण नागरिकहरु प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

३. प्रदेश सरकार, माननीय प्रदेश सभाका सदस्यहरुको अथक प्रयास र नागरिकहरुको चाहना एवम् सक्रियताले गर्दा मधेश प्रदेश नामकरण र स्थायी राजधानी जनकपुरधाम तोक्न सफल भएकोमा सबै प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्न चाहन्छु । यसले मधेशी जनताको पहिचानको आन्दोलनमा महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने छ भन्ने बिश्वास लिएको छु।

४. आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को बजेट तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधान प्रदत्त प्रदेशको अधिकारहरु, नागरिकको मौलिक हक, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त, नीति तथा दायित्व, पन्ध्रौ आवधिक योजना, मधेश प्रदेशको प्रथम आवधिक योजनाले अंगिकार गरेका उद्देश्य, लक्ष्य, नीति र कार्यक्रमहरु, प्रदेश सरकारको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमहरु, दीगो विकासका लक्ष्यहरु, पूर्व बजेट छलफलका क्रममा माननीय सदस्यज्यूहरुले प्रदान गर्नु भएका रचनात्मक सुझावहरु, विभिन्न विद्वान, सरोकारवालाहरुबाट प्राप्त राय सुझाव एवं प्रदेश सरकारबाट विगतमा

भएका महत्वपूर्ण कार्यक्रमहरुलाई आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तर्जुमाको प्रमुख मार्गदर्शनको रुपमा लिएको छु ।

५. कोभिड-१९ माहामारीको कारणले गर्दा मधेश प्रदेशको औद्योगिक उत्पादन, रोजगारी र विप्रेषणमा कमि आएकोले प्रादेशिक अर्थतन्त्रमा शिथिलता आएको कुरा विदितै छ । यसै बीच अन्तर्राष्ट्रिय भू-राजनितिक संकटले गर्दा इन्धन लगायत अन्य सामाग्रीहरुको अत्यधीक मूल्यबृद्धिले गर्दा हाम्रो अर्थतन्त्रमा थप चुनौति सृजना गरेको व्यहोरा सम्मानित सभा समक्ष राख्न चाहन्छु ।

६. सन् २०१९ मा गरेको अध्ययन अनुसार बहुआयामिक गरिबी मापन परिसूचकमा मधेश प्रदेशले बिगत ५ वर्षमा ४९.१ प्रतिशतबाट २४.२ प्रतिशतमा गरिबीलाई झार्न सफल भएको व्यहोरा अनुरोध गर्दछु । बाल मृत्युदर, खानेपानी र सम्पत्तिकासूचकहरु बाहेक अन्य गरिवीमापनसूचकहरुमा उल्लेखनीय उपलब्धि हाँसिल गरेको व्यहोरा अवगत गराउन चाहन्छु ।

७. अर्थतन्त्रको चुनौतिलाई सामना गर्न र सम्मुनत, समृद्ध मधेश प्रदेश निर्माणको आकांक्षालाई पुरा गर्न तुलनात्मक लाभको रुपमा रहेको जनसांख्यिक लाभांश र उपलब्ध उर्बर कृषिभूमिको सही सदुपयोग गर्दै उद्यमशीलता बिकास, लगानी अभिबृद्धि र सेवा व्यवसाय प्रवर्द्धनको

माध्यमबाट ८ प्रतिशत आर्थिक बृद्धि हाँसिल गर्नेतर्फ बजेट परिलक्षित रहेकोछ । यसले गरिबी न्युनीकरणमा सघाउ पुऱ्याउनुको साथै नागरिकहरुको विकास र समृद्धिको आकांक्षालाई सम्बोधन गर्नेमा विश्वस्त छु ।

माननीय सभामुख महोदय,

अब म मधेश प्रदेशको समष्टिगत आर्थिक अवस्थाको बारेमा संक्षिप्त रुपमा सम्मानित सभा समक्ष प्रस्तुतगर्ने अनुमति चाहन्छु।

८. कोभिड-१९ को प्रभावलेगर्दा विगत वर्षहरुमा मधेश प्रदेशको आर्थिक बृद्धिदर संकुचित भई ऋणात्मक समेत भएको व्यहोरा विदितै छ । चालु आर्थिक वर्षमा औधोगिक उत्पादनमा सुधार, पर्यटनमा अभिवृद्दि, विप्रेषण र रोजगारी अभिवृद्धि जस्ता आर्थिक परिसूचकहरुमाक्रमशः सुधार आएकोले आर्थिक बृद्धिदर ४.८ प्रतिशत रहने अनुमान रहेको छ । जुन राष्ट्रिय आर्थिक बृद्धिदरको तुलनामा १ प्रतिशतले कम रहेको छ ।

९. नेपालको प्रतिव्यक्ति आय १३८१ अमेरिकी डलर पुगेको भएतापनि मधेश प्रदेशको नागरिकको प्रतिव्यक्ति आय मात्र८६८ अमेरिकी डलर रहेको छ ।

१०. नेपाल सरकारको आर्थिक सर्वेक्षण, २०७८ अनुसारमधेश प्रदेशको कुल ग्राहस्थ उत्पादन करिब ४.७१ अर्ब अमेरिकी डलर (ने.रु. ५७४ अर्ब) रहकोछ । यस प्रदेशको कूल ग्राहस्थ उत्पादनमा कृषि क्षेत्रले ३४.३ प्रतिशत, उद्योग क्षेत्रले १२.१ प्रतिशत र सेवाक्षेत्रले ५३.६ प्रतिशत योगदान दिने प्रारम्भिक अनुमान रहेको छ ।

११. कूल ग्राहस्थ बचत कूल ग्राहस्थ उत्पादनको जम्मा ९.३ प्रतिशत रहने अनुमान छ ।

१२. आर्थिक बर्ष २०७८/०७९को कुलबजेट रु. ३३.५९ अर्ब मध्ये ७५ प्रतिशत खर्च हुने संशोधित अनुमान रहेकोछ । कोभिड-१९ को माहामारीले अर्थतन्त्रमा आएको शिथिलताको बावजूद यस आर्थिक बर्षमा हालसम्मको राजस्व संकलनको अवस्था संतोषप्रद रहेको छ ।

माननीय सभामुख महोदय,

१३. अव म यस बजेटका उद्देश्य तथा प्राथमिकता प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु । मधेश प्रदेशलाई समृद्ध बनाउने लक्ष्यमा प्रस्तुत बजेटले देहाय बमोजिमका उद्देश्यहरु राखेका छन् ।

(क) मानविय क्षमता विकास, लगानी प्रवर्द्धन मार्फत उद्यमशीलता र रोजगारी अभिबृद्धि गरी गरिबी न्युनिकरण गर्ने,

(ख) शिक्षा, स्वास्थ्य र समाजिक सुरक्षामा लगानी अभिवृद्धि गरीनागरिकको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने,

(ग) कृषिजन्य पैदावारको उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा अभिबृद्धि र विविधीकरण गरी कृषि उत्पादनमा आत्मनिर्भर हुने,

(घ) भौतिक पूर्वाधारहरु निर्माण गरी लगानी आकर्षण गर्नुका साथै नागरिकको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने,

(ङ) समसामयिक कानूनमा परिमार्जन, आधुनिक प्रविधिको प्रयोग र संस्थागत सुदृढीकरण मार्फत सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी र जनमुखी बनाउने ।

१४. बजेटका प्राथमिकताहरु निम्न अनुसार तय गरेकोछु ।

(क) कृषिक्षेत्रको रुपान्तरणः- निर्वाहमुखी खेती प्रणालीलाई व्यवसायिक खेती प्रणालीको रुपमा रुपान्तरणको लागि जग बसाल्ने,

(ख) सार्वजनिक निजी सांझेदारी मार्फत पुँजी, सीप र प्रविधिमा लगानी अभिबृद्धि गरी प्रादेशिक उत्पादन र उत्पादकत्वमा अभिबृद्धि गर्दै रोजगारीको अवसर सृजना,

(ग) मानव संशाधन विकास,

(घ) सामाजिक न्याय तथा सशक्तिकरण,

(ङ) भौतिक पूर्वाधार निर्माणमा जोड,

(च) उद्योग र पर्यटनको विकास,

(छ) पर्यावरण संरक्षण, विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु अनुकूलन र जोखिम न्युनीकरण,

(ज) जनमुखी सार्वजनिक सेवा प्रवाह तथा सुशासन प्रवर्द्धन ।

माननीय सभामुख महोदय,

१५. नेपाल सरकारको आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को बजेट तथा कार्यक्रमले परिलक्षित गरेका सोंचहरुलाई कार्यान्वयन गर्नेमा प्रदेश सरकार प्रतिबद्ध रहेको छ।

१६. अब म अन्तरसरकार वित्तीय हस्तान्तरण ऐन, २०७४, प्रदेश वित्तीय हस्तान्तरण व्यवस्था ऐन, २०७५, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको सुझाव बमोजिम वित्तीय हस्तान्तरण सम्बन्धी विवरण प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१७. अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरणलाई जनसंख्या, क्षेत्रफल, खर्चको आवश्यकता, राजस्व क्षमता, पूर्वाधारको अवस्था मानवीय संशाधनको विकासको आधारमा मापदण्डहरु तर्जुमा गरी वित्तीय हस्तान्तरणलाई वस्तुनिष्ठ र अनुमानयोग्य बनाइएको छ ।

१८. स्थानीय तहले कार्यान्वयन गर्न सक्ने साना योजनाहरु (रु. १५लाख सम्मको) आवश्यकता, औचित्यता, प्रभावकारिता र कार्यक्षमताको

आधारमा सम्बन्धित स्थानीयतहहरुमा हस्तान्तरण गर्ने नीति लिएको छु ।

१९. नेपालको संविधानले निर्दिष्ट गरे बमोजिम संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकार सूचीमा परेका विषयहरु तत् तत् निकायबाट कार्यान्वयन हुने गरी राजस्व बाँडफाँड तथा वित्तीय हस्तान्तरण हुने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिएको छु । सशर्त, समपुरक, विशेष र वित्तीय समानीकरण अनुदान कार्य प्रगतिको आधारमा हस्तान्तरण गरिनेछ । सो कार्यको लागि रु. ३ अर्ब ८७ करोड विनियोजन गरेको छु ।

मानानीय सभामुख महोदय,

२०. अव म आगामी आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को बजेटका मुख्य-मुख्य क्षेत्रगत कार्यक्रम र विनियोजन प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

२१. मधेश प्रदेशको अर्थतन्त्रको मूल आधारको रुपमा रहेको कृषि क्षेत्रको समष्टिगत विकासको सम्भावना, विकास तथा प्रवर्द्धन, कृषिलाइ आधुनिकीकरण र ब्यावसायीकिकरण गरी कृषिमा आत्मनिर्भर हुनुको साथै निर्यात प्रवर्द्धन समेतको लागि दिर्घकालीन नीतिको आबश्यकता भए अनुरुप प्रादेशिक कृषि गुरु योजना तयार गर्नका लागि रु.५०लाख विनियोजन गरेको छु ।

२२. कृषि प्रणालीलाई आधुनिकीकरण गरी उत्पादन र उत्पादकत्त्व अभिवृद्धि गर्न तथा लागत घटाउनका लागि सामूहिक/सहकारी कृषि प्रणाली खेतीमा जोड दिइएकोछ । खेतीयोग्य कृषि भूमि, बाँझो जग्गा ,नदीबाट उकासभई आएको बगर जग्गा समेतमा उपयुक्त कृषि प्रणालीको प्रयोग मार्फत खेती बिस्तार गरिनेछ ।यसले कृषि वालीमा आत्मनिर्भर हुनमा सघाउ पुग्नुको साथै थप रोजगारी समेत सिर्जना हुनेछ।कृषि क्षेत्रको व्यवसायीकरण, यान्त्रिकीकरण, आधुनिकीकरण गर्न रु. १७ करोड ८४ लाख विनियोजन गरेको छु ।

२३. किसानहरुलाई सरल र सहज रुपमा उन्नत जातको विउ विजन,मल र सहुलियत कर्जा प्रदान,कृषि तथा पशु विमाको विस्तार तथा प्रभावकारी कार्यान्वयन, कृषि सडकको निर्माण, कृषि उत्पादन संकलन केन्द्र निर्माण, कृषि उपजहरुको प्रशोधन र भण्डारण एवम् विक्री वितरणका लागि आवश्यक बजार समेतको व्यवस्था गर्न रु. २८ करोड २० लाख विनियोजन गरेको छु ।

२४. किसानसम्म कृषि तथा पशुपालन सम्बन्धी प्राविधिक ज्ञान उपलब्ध गराउन स्थानीय तहहरुसँगको समन्वयमा कृषि तथा पशु सेवा क्षेत्रमा अध्ययन गरेका वा अध्ययनरत स्नातकोत्तर वा स्नातक तहको एक/एक जना जनशक्तिको व्यवस्था प्रत्येक स्थानीय तहहरुमा मिलाइने

छ । साथै प्राविधिक ज्ञानमा सहज पहुंच र समयमै कृषि बाली तथा पशु पंक्षीहरुको रोग कीरा रोकथाम र नियन्त्रणकालगि, सबै कृषि तथा पशु सेवा ज्ञान केन्द्रहरुमा दक्ष प्राविधीक सहायता कक्षको स्थापना गरी हटलाईन सेवा उपलब्ध गराईनेछ । कृषि तथा पशु प्राविधिकलाई कार्य प्रशिक्षणमा संलग्न गराउन र हट लाईन सेवा सञ्चालन गर्न यथोचित बजेट विनियोजन गरेको छु ।

२५. दिगो कृषि प्रणाली कायम गर्नका लागि माटोको गुणस्तर, बालीहरुको फोलिएज तथा कृषि उपजहरुको गुणस्तरियता परिक्षण गर्न कृषि ज्ञान केन्द्रहरुमा प्रयोगशालाको निर्माण र सुदृढीकरण गर्न रु. ७ करोड २८ लाख विनियोजन गरेको छु ।

२६. मुख्यमन्त्री किसान उत्थान कार्यक्रम मार्फत साना किसानहरुको आय अभिवृद्दि गर्न, कृषि पैदावारहरुमा आत्मनिर्भरताको लागि आवश्यक संस्थागत्त र संरचनागत प्रारूप तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ । सो कार्यक्रममा रु. १५ करोड विनियोजन गरेको छु ।

२७. पशुजन्य पैदावारको उत्पादन र उत्पादकत्व अभिवृद्धिका लागि नस्ल सुधार कार्यक्रम अन्तरगत्त कृत्रिम गर्भाधान केन्द्र स्थापना विस्तार र सुदृढीकरणको लागि यथोचित बजेट विनियोजन गरेको छु ।

२८. प्रदेशलाई दुग्ध र मासु उत्पादनमा आत्मनिर्भर बनाउन दुग्ध तथा मासु मिसन कार्यक्रम अन्तरगत रु.८ करोड ५०लाख विनियोजन गरेको छु ।

२९. आकस्मिक रुपमा पशुपंछी हरुमा महामारीको रुपमा देखा पर्ने रोग,किराहरुको नियन्त्रण र उपचारको लागि समेत आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

३०. पशुसेवा स्वास्थ्य सम्बन्धमा प्राविधिक सहयोग किसानको घरदैलोसम्म चौबिसै घण्टा पुर्याउनका लागि स्थानीय पालिकाहरुको सहकार्यमा घरदैलो ऐग्रोभेट सेवा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। यसकालागि स्थानीय तहको प्रत्येक वडाहरुमा एक एक जना एग्रोभेटको ब्यवस्था गरि परिचालन गर्न रु २ करोड बजेट विनियोजन गरेको छु ।

३१. कृषि सिंचाइ प्रयोजनका लागि नेपाल विद्युत प्राधिकरणसँगको समन्वय र सहकार्यमा कृषि विद्युतीकरण गर्न पहल गरिने छ र जडान गरिएका सिंचाई मिटरको शुल्कमा ७५ प्रतिशत अनुदान प्रदान गर्न रु.५करोड विनियोजन गरेको छु ।

३२. नीजितथा गैह्र सरकारी क्षेत्र समेतको सहकार्यमा प्रदेशको प्रत्येक जिल्लामा कम्तिमा एउटा एउटा नमुना एकीकृत जैविक फार्मको

विकास गर्न र सो प्रविधिलाई क्रमश:बिस्तार गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छ ।

३३. “सिंचाइ मे लगानी किसान के खुशहाली” नारालाई सार्थक बनाउन डिप टयुबेल,स्यालो टयुबेल तथा साना सिचाई आयोजनाहरु स्थानीय तहबाट नै व्यवस्थापन हुने गरी निर्माण तथा सञ्चालन गर्न रु. ७ करोड २० लाख बजेटको व्यवस्था गरेको छ ।

३४. मधेश प्रदेशमा तुलनात्मक लाभको रुपमा बढी उत्पादन हुने व्यवसायीक महत्त्वका मसाला, तरकारी खेती, पुष्प खेती, फलफूल, च्याउ लगायतको खेती विस्तार तथा प्रवर्द्धन गर्न आबश्यक बजेट विनियोजन गरेको छ ।

३५. नवप्रवर्द्धनमा आधारित स्थानीय आर्थिक विकास कार्यक्रम अन्तर्गत नयाँ बजार केन्द्रहरु विकास गर्न, सप्ताहिक हाट बजार सञ्चालन गर्न तथा ब्यापार मेला आयोजना गर्न यथोचित बजेट विनियोजन गरेको छ ।

३६. समग्रमा भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयको लागि रु २ अर्ब ७४ करोड २५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छ ।

माननीय सभामुख महोदय,

३७. मधेश प्रदेशको भू-जलस्तरमा तिब्ररुपमा ह्रास आइरहेको विदितै छ । यसको दिर्घकालीन समाधानको उपाय खोजी गर्न भूमिगत जल ह्रासको

कारण र जल पूर्नभरण सम्बन्धि अध्ययन अनुसन्धान गरीनेछ। अध्ययन प्रतिवेदनको आधारमानीतिगत र संरचनागत व्यवस्था गरिनेछ।वनतथावातावरणक्षेत्रकोसमष्टिगत्त दिगो विकास, संरक्षण, सम्वर्द्धन,उचित व्यवस्थापन र सदुपयोगको लागि मधेश प्रदेशको वन तथा वातावरण क्षेत्रको गुरुयोजना तर्जुमागर्नआवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

३८. वन क्षेत्रलाई पर्यावरण संरक्षण, पर्यापर्यटन, दिगो विकास, वन पैदावार उत्पादन र रोजगारी सिर्जनाका लागि महत्त्वपूर्ण आधारको रुपमा विकास गरिनेछ । वन सम्बर्द्धन प्रणालीमा आधारित दिगो वन व्यवस्थापनको माध्यमबाट आवश्यक वन पैदावारहरुको उत्पादन र उत्पादकत्वमा अभिवृद्दि भई बनजन्य पैदावारमा आत्मनिर्भर हुनुको साथै वनजन्य उद्यमहरु विकास र विस्तारमा सघाउ पुग्ने बिश्वास लिएको छु ।

३९. साझेदारी वन, सामुदायिक वन, सरकारद्वारा व्यवस्थित वन, चक्ला वन र कृषि वन लगायतका वनहरुको दिगो व्यवस्थापन गरी वनजन्य उद्यम विकास मार्फत रोजगारी र आय आर्जनका अवसरहरु सिर्जना गर्न “समृद्धिका लागि वन कार्यक्रम” कार्यान्वयनको लागि यथोचित बजेट विनियोजन गरेको छु ।

४०. स्थानीय समुदायहरुको प्रत्यक्ष सहभागितामा विभन्न प्रजातिका रुख विरुवा तथा फलफुलका विरुवाहरु रोपी हरियाली प्रवर्द्धन गर्न सडक किनार, विद्यालय कम्पाउण्ड, सार्वजनिकजग्गा, उद्योगहरुको कम्पाउण्ड, आदिमा बृक्षारोपण गर्न ग्रामिण तथा शहरी वन विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । सो कार्यको लागि रु.२० करोड ४० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

४१. व्यवसायीकरण हुन सक्ने जडिवुटी एवं गैह्रकाष्ठ वन पैदावारहरुको पकेट क्षेत्र पहिचान गरी खेती प्रविधिको विकास र प्रवर्द्धन गरिनेछ। यसका लागि निजी, सार्वजनिक तथा नदी उकासका जग्गाहरु र विद्युत प्रशारण लाईन भित्र पर्ने जग्गामा समेत जडिबुटी तथा ग्रैह्रकाष्ठ वन पैदावार खेतीलाई बिस्तार गरिनेछ । जडिबुटीको विशेषता र उपलब्धताको आधारमा जडिबुटी प्रशोधन उद्योग स्थापना गरिनेछ । सो कार्यको लागि रु ४ करोड ५० लाख विनियोजन गरेको छु ।

४२. वन नर्सरी निमार्ण तथा आवश्यक मर्मत गरी वनजन्य र फलफूल प्रजातिहरुको बहुवर्षिय विरुवाहरु उत्पादन गर्न रु. ५ करोड २० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

४३. प्रदेश अन्तर्गत रहेका जैविक विविधताको दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण वन क्षेत्र, सिमसार क्षेत्र वा अन्यक्षेत्रलाई पर्यावरणीय हिसावले हटस्पट

घोषणा गरी व्यवस्थापन गर्न, मानव-वन्यजन्तु सह-अस्तित्व कायम गर्ने गरी पर्सा-कोशी जोड्ने जैविक मार्गको पहिचान गरी जोखिमयुक्त क्षेत्रहरुको नक्साँकन गर्न र स्थानीय समुदायहरुको प्रत्यक्ष सहभागितामा जैविक विविधता हटस्पट व्यवस्थापनकार्यक्रमको लागि आबश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

४४. चुरेको संरक्षण र सम्वर्द्धनका लागि मौजुदा भू–तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालयहरुको संगठन र कार्यक्रमलाई पुनरसंरचना गरिनेछ।प्रदेश सरकारको "चुरे जोगाउँ मधेश बचाउँ" अभियान अन्तरगत चुरे संरक्षण, भूक्षय तथा पहिरो नियन्त्रण, वृक्षारोपण ,जलाशय, पोखरीनिर्माण, ताल तलैया संरक्षण लगायतका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न रु.१८ करोड १० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

४५. सागरनाथ वन परियोजना भित्रको वनको संरक्षण सम्बर्द्धन र दिगो व्यवस्थापनको लागि विविध विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गर्न यथोचित बजेट विनियोजन गरेको छु ।

४६. राजबिराज, जनकपुर र वीरगंजमा स्थानीय तहको सहकार्यमा "हरित शहर स्वच्छ शहर" को रुपमा बिकास गर्न सघन कार्यक्रम सञ्चालनको लागि रु १५ करोड विनियोजन गरेको छु ।

४७. जलवायु परिवर्तन अनुकूलन सम्बन्धी कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्नका लागि यथोचित बजेट विनियोजन गरेको छु ।

४८. पारिस्थितिकीय तथा पर्यटकीय महत्वका सिमसार, जलासय, ताल, पोखरी लगायत चुरेको फेदीमा रहेका सरकारी र सार्वजनिक जग्गामा वन्यजन्तुको संरक्षण र पर्यापर्यटनको विकास गर्न वृक्षारोपण, पार्क निर्माण, जलाशय र भल पानी संकलन, पोखरी निर्माण, थिग्रायन नियन्त्रण, सिमसार पुनरोत्थान जस्ताकार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न रु .१८ करोड १०लाख बजेट बिनियजन गरेको छु ।

४९. यस प्रदेशमा वैदेशिक तथा आन्तरिक लगानी प्रवर्द्धन गर्न सार्वजनिक निजी साझेदारी ऐन र नियमावलीको तर्जुमा गर्नुको साथै प्रादेशिक लगानी सेवा केन्द्रको गठन गरिने छ । यी संस्थागत संरचनाहरुको माध्यमबाट लगानी प्रवर्द्धनको लागि प्रक्रिया सरलीकरण, सहजिकरण र नियमित नियमन गर्न टेवा पुग्नेछ जसले गर्दा लगानीमैत्री वातावरण सृजना गर्नमा सहयोग प्राप्त हुनेछ।आन्तरिक तथा बाह्य लगानी आकर्षण गर्न लगानी सम्मेलनकोलागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

५०. घरेलु तथा साना उद्योगहरुको प्रवर्द्धन गर्न विभिन्न सरोकारवालाहरुको सहयोगमा सीप तथा उद्यमशीलता विकास तालिम, सूचना प्रवाह, प्रविधि

हस्तान्तरण, औद्योगिक मेला सञ्चालन गर्नको लागि रु.२४ करोड ४०लाख विनियोजन गरेको छु साथै उद्यमीहरूको लागि सहुलियतपूर्ण ऋण प्राप्तिमा सहजीकरण गरिने व्यवस्था गरिएको छ ।

५१. स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित लघु, साना, मझौला उद्योगहरुको प्रवर्द्धनको लागि मूल्य सृङ्खलामा आधारित उद्यमशील र उत्पादनशील संस्कृतिको विकास गर्न लघु तथ साना उद्योगहरुको मझौला तथा ठुला उद्योगहरुसँग अग्र तथा पृष्ठ सम्बन्ध कायम गर्न उद्योग विभागले सहजीकरण गरिनेछ । उद्योगहरुलाई चाहिने जनशक्ति उत्पादन गर्न निजी, गैर सरकारी संस्था, स्थानीय तहको समेत सहभागितामा मुख्यमन्त्री सीप प्रवर्द्धन तथा रोजगार कार्यक्रममा रु २५ करोड बजेट विनियोजन गरेको छु ।

५२. मधेश प्रदेशको समृद्धिको मूल आधारमध्ये पर्यटन पनि एक रहेकोले पर्यटन क्षेत्रको विकास र प्रर्वद्धनका लागि प्रादेशिक गुरुयोजना निर्माण गर्नको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

५३. पर्यटन सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आगामी आर्थिक वर्षमा लहान, जनकपुर र वीरगंजमा पर्यटन कार्यालयहरु स्थापनाको लागि यथोचित बजेट विनियोजन गरेको छु ।

५४. धार्मिक एवम् साँस्कृतिक पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न दुधमती महेन्द्रनगर करीडोर, प्रसिद्ध धार्मिकस्थलहरु जस्तै जानकी मन्दिर जनकपुर, गढीमाई बारा, छिन्नमस्ता भगवती मन्दिर सप्तरी, शम्भूनाथ सप्तरी, कंकालनी मन्दिर सप्तरी, सलहेस फुलबारी सिरहा, परौल थान महोत्तरी, रौजामजार महोत्तरी, भिष्वामठ वीरगंज पर्सा, धनुषाको तुल्सियाही स्थित पौराणिक लक्ष्मी नारायण मठ, आदिको संरक्षण र विकासगर्न रु ३० करोड३४ लाख विनियोजन गरेको छु ।

५५. ग्रामिण पर्यटनको बिकास गर्न बिभिन्न धार्मिक स्थलहरु र पोखरी संरक्षणको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु। यसको साथैभारत सरकारको रामायण सर्किट कार्यक्रमसँग तदात्म्यता मिलाउन नीतिगत र संरचनागत ब्यवस्था मिलाएको छु ।

५६. पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज र कोशी टप्पु वन्यजन्तु आरक्षलाई बन्यजन्तु र पंक्षी अवलोकन, जंगल सफारीको रुपमा बिकास गर्न र धनुषाधाम संरक्षित वनलाई जैविक पार्क तथा वन्यजन्तु उद्धार केन्द्रको रुपमा विकास गरी पर्यापर्यटनका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न यथोचित विनियोजन गरेको छु ।

५७. कृषि पर्यटन, पर्या-पर्यटन र सामुदायिक पर्यटन प्रर्वद्धनको लागि नीतिगत्त सुधार, पूर्वाधार निर्माण र जनशक्ति बिकास तथाक्षमता

अभिवृद्धिको कार्यक्रम सञ्चालन गर्न यथोचित बजेट विनियोजन गरिनुका साथै पर्यटन व्यवसायमा संलग्न उद्यमीहरुलाई आतिथ्यता र पाककलाका नवीनतम सीप अभिबृद्धि गर्न विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

५८. उद्योग, पर्यटन तथा वन मन्त्रालयको लागि कूल रु ४ अर्व ८४ करोड ६४ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

माननीय सभामुख महोदय,

५९. संघीय सरकार, स्थानीय तह एवम् सरोकारवालाहरुसँगको समन्वय र साझेदारीमा "पूर्ण सुरक्षित मातृत्व प्रदेश" र "पूर्ण खोप युक्त प्रदेश"बनाउन यथोचित बजेट विनियोजन गरेको छु ।

६०. स्वास्थ्य सेवालाई जनस्तर सम्म पु-याउन"स्वास्थ्य सुधार योजना"को रुपमा पालिकाहरुसँगको समन्वय र सहकार्यमा उपलब्ध स्रोत साधनले भ्याएसम्म स्वास्थ्यकेन्द्रहरुमा कम्तिमा एक-एक जना एम. बी. बी. एस. चिकित्सकको सेवा उपलब्ध गराईनेछ तथा टोल क्लिनिक सेवा समेत सञ्चालन गरिनेछ । यसका लागि रु. १५ करोड ५१ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।

६१. नसर्ने प्राणघातक तथा जटिल रोग खासगरी क्यानसर, मृगौला डायलाईसिस, पक्षघातका रोगीहरुको उपचारका लागि चिकित्सकको

सिफारिश, निजको आर्थिक अवस्था आदिको आधारमा बढीमा रु. १ लाख सम्म प्रति विरामीका दरले अनुदान दिने व्यवस्था मिलाउनका लागि यथोचित बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

६२. मधेश स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानलाई प्रादेशिक गौरव आयोजनाको रुपमा विकास गर्न र प्रतिष्ठानमा चिकित्सा विज्ञानका विभिन्न विषयहरुमा अध्ययन अध्यापन अनुसन्धान र विशिष्टीकृत सेवाहरु क्रमिक रुपमा प्रदान गर्नको लागि आवश्यक पूर्वाधारहरुको निर्माण गर्न रु. २८ करोड विनियोजन गरेको छु ।

६३. भौतिक संरचना निर्माण भएपनि हालसम्म सञ्चालनमा नआएको स्वास्थ्य सेवाकेन्द्र महोत्तरीको पिपरा तथा अन्य स्वास्थ्य चौकीहरुलाई मधेश स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानको सेटलाईट अस्पतालको रुपमा सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

६४. धनुषाको नगराईनमा रहेको शहिद दुर्गानन्द झा बाल अस्पताल निर्माणको लागि रु. २ करोड बजेट विनियोजन गरेको छु ।

६५. यस प्रदेशका आठै जिल्लामा रहेका विभिन्न ७२ वटा सरकारी स्वास्थ प्रयोगशालाहरुको सुदृढीकरण तथा गुणस्तर अभिवृद्धिको लागि पूर्वाधार निर्माण, थप जनशक्ति र उपकरणको व्यवस्थाको लागि रु. १२ करोड ११ लाख विनियोजन गरेको छु ।

६६. सप्तरी जिल्लाको तिलाठी नाक कान घाँटी अस्पताल निर्माणको लागि रु ६ करोड विनियोजन गरेको छु ।

६७. प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्रलाई सुदृढ गर्न जीव चीकित्सा यान्त्रिक (Bio-Medical Engineering) प्रयोगशाला स्थापना तथा ब्लड बैंक सेवालाई आधुनिकीकरण गर्न आवश्यक बजेटको ब्यवस्था गरेको छु ।

६८. बैकल्पिक स्वास्थ्य उपचार पद्धतिको (आयुर्वेद, होमियोपैथि आदि) सेवा विस्तार एवम् सुदृढीकरणको लागि यथोचित्त बजेट विनियोजन गरिनुका साथै आठ वटै जिल्लाको आयूर्वेदिक अस्पतालहरुमा प्रयोगशाला निर्माणको लागि रु ८ करोड बजेट विनियोजन गरेको छु ।

६९. प्रादेशिक अस्पतालहरु जलेश्वर र लाहानको बेड क्षमतालाई क्रमिक रुपमा ५० शैया सम्म विस्तार गरी विशिष्टीकृत सेवाप्रदान गर्नको लागि क्षमता अभिवृद्धि, संस्थागत सुधार तथा जनशक्ति व्यवस्थापनका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्नको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

७०. मलेरीया, फाइलेरीया, कालाजार, क्षयरोग, कुष्ठरोग, डेंगु लगायतका रोगहरुको रोकथाम, नियन्त्रण एवम्निवारणका लागि नियमित प्रभावकारी

कार्यक्रमहरू समुदाय स्तरसम्म स्थानीय निकायहरुको सहकार्यमा सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

७१. सर्पदंशक उपचारमा प्रयोग हुने Anti-snake venom उत्पादन गर्न सम्भाव्यता अध्ययन गरी लागत लाभ समेतको विश्लेषणको आधारमा उपयुक्त देखिएमा भेनम उत्पादनका लागि चरणबद्ध रुपमा आवश्यक पूर्वाधारहरु निर्माण गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

७२. मधेश विश्वविद्यालय वीरगंजको स्थापनार्थ रु. १० करोड विनियोजन गरेको छु ।

७३. सामुदायिक महाविद्यालयहरूको शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि बस्तुपरक मापदण्डमा आधारित सहयोग कार्यक्रम सञ्चालनार्थ आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

७४. मटिहानी संस्कृत विद्यालयलाई संस्कृत बिषयक अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको अध्ययन र अनुसंधान केन्द्रको रुपमा बिकास गर्न रु २ करोड बजेट विनियोजन गरेको छु ।

७५. प्रत्येक जिल्लाका एक एक विद्यालयलाई नमूना विद्यालयको रुपमा विकास गर्न राष्ट्रिय स्तरमा ख्याती प्राप्त विद्यालयहरुसँग व्यवस्थापकीय सम्झौता मार्फत आवश्यकता अनुसारको भौतिक तथा समाजिक

पूर्वाधार निर्माण र क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न रु २६ करोड बजेट विनियोजन गरेको छु ।

७६. नागरिकको गुणस्तरीय शिक्षाको हकलाई आत्मसात गर्दै प्रदेश भित्र रहेका विद्यालयहरुको भौतिक तथा अन्य पूर्वाधारहरुलाई क्रमिक रुपमा बिकास गर्न तथा नवीनतम सूचना प्रविधिमा आधारित टेली शिक्षा प्रणालीको सुरुवात गर्न रु. ६ करोड ४० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

७७. सामाजिक रूपान्तरण तथा लैङ्गिक सशक्तिकरणका लागि मुख्यमन्त्री “बेटी पढाउ बेटी बचाउ” अभियान अन्तरगत्त छोरी बीमा, छात्रवृत्ति, लोक सेवा आयोग तयारी कक्षा, साइकिल वितरण लगायत छोरी माथि समाजमा रहेका विभेदको अन्तको लागि विभिन्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन हुँदै आइरहेको छ । यस कार्यक्रमलाई निन्तरता दिंदै यस अभियान अन्तर्गत ८ कक्षामा अध्ययनरत छात्राहरुलाई साइकल खरिदका लागि सम्बन्धित विद्यालयको प्रधानाध्यापकको सिफारिशमा सोझै छात्राको खातामा अनुदान रकम हस्तान्तरण गरिनेछ । यस्तै प्रदेशका सामुदायिक विद्यालयहरुमा कक्षा १२ मा अध्ययनरत छात्राहरुलाई कम्पुयटर प्रविधिमा पहुँच पुऱ्याउन एक एक थान ल्यापटप समेत

उपलब्ध गराउन उक्त कार्यक्रमको लागि रु. ७७ करोड ४० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

७८. मधेश प्रदेशका अत्यन्त विपन्न, कुनै नियमित पारिवारिक आय स्रोत नभएका, नागरिकहरुको नक्सांकन गरी परिचयपत्रको आधारमा "जीवन निर्वाह खर्च" को रुपमा सोझै बैंक खाता मार्फत उपलब्ध गराउन रु. १ अर्व ५० करोड विनियोजन गरेको छु ।

७९. डोम, मुसहर, चमार, दुषाध र हलखोर जातिका बाल बालिकाहरुलाई विद्यालयमा ल्याई साक्षरता दरमा बृद्धि गर्न र स्कुल छाड्ने दरलाई न्यून गर्न दलित शिक्षा अभियान अन्तर्गत प्रत्येक बाल बालिकाको खातामा वर्षेनि रु. २ हजारका दरले शिक्षा बिजक रकम उपलब्ध गराउन रु. २ करोड बजेट विनियोजन गरेको छु ।

८०. मधेश प्रदेशको पिछडावर्गको हकहित संरक्षण एवं सशक्तिकरणको लागी विशेष कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

८१. दलित, बिपन्न तथा जेहेन्दार विद्यार्थीहरुको लागि उच्च प्राविधिक शिक्षा अध्ययन गर्न छात्रवृत्तिको व्यवस्थाको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

८२. सामाजिक बिकास मन्त्रालयको लागि कुल रु ७ अर्व ८० करोड ९६ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

मानननीयसदस्यहरु,

८३. प्रदेश स्थित सामुदायिक विद्यालयहरुमा अध्ययनरत छात्र छात्राहरुको शारीरिक तथा मानसिक विकासका लागि विद्यालय वा समुदायतह देखि प्रादेशिकस्तरसम्म खेलकुदका क्रियाकलापहरु सञ्चालन गर्नुका साथै आवश्यक पूर्वाधारहरुको क्रमिक रुपमा निर्माण गर्न रु ३० करोड २५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

८४. प्रदेशका युवा शक्तिहरुलाई मूल प्रवाह तथा सशक्तिकरण गर्न प्रदेशका आठ वटै जिल्लामा युवा परामर्श केन्द्रको स्थापनाको लागि यथोचित बजेट विनियोजन गरेको छु ।

८५. जेष्ठ नागरिक तथा अनाथहरूको संरक्षण र व्यवस्थापनको लागि नीजि तथा सरोकारवालाहरुको समन्वय र सहकार्यमा सञ्चालित अनाथालय, बालमन्दिर र बृद्धाश्रमलाई सुरक्षित रुपमा सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

८६. मधेश प्रदेशका विपन्न गृहणीहरुले प्रयोग गर्दै आएको ईन्धनको परमपरागत स्रोत गुइठाबाट स्वास्थ्यमा पर्ने प्रतिकूल असरलाई न्यूनिकरण गर्न अति विपन्न वर्गमा गुईठाको विकल्पको रुपमा

वैकल्पिक ईन्धनको प्रयोगको लागि गुईठा विस्थापन कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आबश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

८७. महिला, युवा, अपांगता भएका नागरिक र यौनिक अल्पसंख्यकहरुको सीप, कला र क्षमता अभिबृद्धिको लागि स्थानीय निकाय र गैर सरकारी संघ संस्थाहरुको सहयोग र सहकार्यमा सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

८८. महिला, बालबालिका, युवा तथा खेलकुद मन्त्रालयको लागि रु. ६१ करोड ९८ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

मानननीयसभामुख महोदय,

८९. स्वच्छ खानेपानी पुऱ्याउन पानी टयाङ्की निर्माण मर्मत सम्भार र सञ्चालन, चापाकल वितरण लगायतका कार्यक्रमहरु सञ्चालन रु. २० करोड ४१ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु । जिल्ला स्थित खानेपानी डिभिजन तथा सव डिभिजन कार्यालयहरुमा खानेपानीको गुणस्तर मापन गर्न परीक्षण प्रयोगशालाको स्थापना तथा सुदृढीकरण गरिनेछ ।

९०. वातावरणीय सरसफाई एवम् स्वच्छता प्रवर्धन गर्न दिगो वातावरणीय सरसफाई कार्यक्रमअन्तर्गत सार्वजनिक शौचालय निर्माण र मर्मत संभारको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

९१. सार्वजनिक निजी साझेदारी नीति अनुरुप बैकल्पिक उर्जाको विकास प्रवर्द्धन गर्न रु ११ करोड ३० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

९२. खानेपानी तथा उर्जा विकास मन्त्रालयलाई समग्रमा रु. १अर्ब ६८ करोड ८६ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

माननीयसभामुखज्यु,

९३. प्रदेश सरकारबाट निर्मित तथा स्तरोन्नति भएका सडकहरुलाई नियमित, आवधिक तथा अति आवश्यक भएमा आकस्मिक मर्मत समेत गरी दिगो रुपमा सञ्चालन गर्न आबश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

९४. प्रादेशिक सडक निर्माणको लागि "एक निर्वाचन क्षेत्र एक सडक"कार्यक्रम अन्तर्गत प्रत्येक निर्वाचन क्षेत्रमा कम्तीमा ५-५ कि.मि. सडकहरु निर्माण गरी कालोपत्रे गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिन रु. १ अर्व २६ करोड बजेट विनियोजन गरेको छु ।

९५. मधेश प्रदेशमा हाल निर्माणाधिन सडक पुलहरुको निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिन रु ४१ करोड बजेट विनियोजन गरेको छु ।

९६. पालिका केन्द्रहरुलाई प्रदेश राजधानीसंग पक्की सडक संजाल मार्फत जोडनकोलागि वैदेशिक सहयोगमा "प्रादेशिक एवं स्थानीय सडक सुधार कार्यक्रम" सञ्चालन गर्न पारस्परिक योगदान कोषको लागि रु २४ करोड ५० लाख विनियोजन गरेको छु।

९७. नदी खोलामा आधारित सिचाई सुबिधा बिस्तार गर्न साना तथा मझौला सतही सिचाई आयोजनाहरु को निर्माण गरिने छ। पुरानो आयोजनाहरु लाई मर्मत्त सम्भार एबम् आवश्यकता अनुसार सेवा बिस्तार गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकोछु।

९८. भूमिगत्त सिचाईको प्रबर्द्धन गर्न स्यालो टयूवेल र डिप टयूवेल निर्माण, मर्मत संभार तथा सेवा बिस्तारको लागि रु. ५९ करोड बजेट विनियोजन गरेको छु।

९९. मधेश प्रदेशको राजधानी जनकपुरधाम तथा मुलुककै आर्थिक राजधानीको रुपमा रहेको यस प्रदेशको एकमात्र महानगर बीरगंजको सर्वाङ्गिण विकासको लागि जनकपुरधाम विकास प्राधिकरण तथा वीरगंज विकास प्राधिकरण गठन गर्न रु ३० करोड बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१००. पर्सादेखि सप्तरी जिल्ला सम्मको “मधेशशहिद राजमार्ग” को अध्ययनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१०१. बनौली विद्यापती डिहको पर्यटकिय तथा सांस्कृतिक विकासका लागि विद्यापतिको प्रतिमा सहित प्रवेशद्वार देखि एकरहिया, सहोडवा, विद्यापति डिह हुँदै मटिहानी सम्म "विद्यापति डिह मार्ग" बनाउने

कार्यलाई अगाडी बढाउन रु. २ करोड बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१०२. यस प्रदेशमा रहेका बिभिन्न नदी हरु बाट उत्पन्न हुने नदिजन्य प्रकोपको रोकथाम, नियन्त्रण तथा न्यूनीकरणको लागि नदी नियन्त्रण कार्यक्रमको लागि यथोचित बजेट विनियोजन गरेको छु।

१०३. गुणस्तरीय भौतिक पूर्वाधार निर्माणको लागि चाहिने आवश्यक वस्तुहरुको गुणस्तरीयता परिक्षण गर्न पूर्वाधार विकास कार्यालयमा रहेको प्रयोगशालाहरुको सुदृढिकरणको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१०४. सवारी चालक अनुमति पत्रको छपाई प्रदेशबाट शुरुवात गर्नका लागि यातायात ब्यवस्था विभागसँग समन्वय र सहकार्य गरी उपयुक्तताको आधारमा सूचारु गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१०५. सेवाग्राहीलाई सरल र सहज तवरबाट सेवा प्रदान गर्न मधेश प्रदेशमा रहेका सम्पूर्ण यातायात तथा मालपोत कार्यालयहरुको आवश्यक भौतिक पूर्वाधार निर्माण एवम् सुदृढीकरण गर्न, सेवा प्रवाहको लागि राजश्व तिर्न Online Payment Gateway को बिकास गरी लागू गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१०६. प्रदेशमा खनिज इन्धनबाट चल्ने सवारी साधनहरुलाई विस्थापित गर्ने नीति अनुरुप प्रमुख सहरहरुमा विद्युतीय सवारी साधनलाई प्रवर्द्धन गर्न सार्वजनिक निजी साझेदारीमा चार्जिङ्ग स्टेशन लगायत आवश्यक पूर्वाधारहरुको निर्माण गर्न आबश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१०७. प्रत्येक जिल्ला सदरमुकाममा सञ्चालित दलित छात्रावास र जेष्ठ नागरिक आवास कार्यक्रमलाई सम्पन्न गरी क्रमशः स्थानीय तहसम्मविस्तार गर्न यथोचित बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१०८. हाल नीर्माणाधीन आदर्श बस्ती विकास कार्यक्रम लागु भएका स्थानहरुमा एकीकृत पूर्वाधार विकास कार्यक्रम सञ्चालनगर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु साथै जनता आवास कार्यक्रम अन्तर्गत सञ्चालित डोम, मुसहर, मेहतर र हलखोरको आवास निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिंदै क्रमशः अन्य दलित तथा लोपोन्मुख समुदायसम्म विस्तार गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१०९. "महेन्द्र नारायण निधी विपन्न आवास योजना" अन्तर्गत असहाय र विपन्न परिवार, एकल महिला, अशक्ततथा प्राकृतिक प्रकोपबाट घरवार विहिन भएकाहरुलाई आवासको व्यवस्था गर्न रु २४ करोड विनियोजन गरेको छु ।

११०. मधेश प्रदेशका मन्त्रालयहरुको प्रशासनिक भवन निर्माण गर्नको लागि प्रक्रिया अगाडि बढाउन रु. ५ करोड बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१११. समग्रमा भौतिक पुर्वाधार विकास मन्त्रालयको लागि रु. १८ अर्व ८ करोड ४५लाख ६४ हजार विनियोजन गरेको छु ।

माननीय सदस्यहरु,

११२. सुरक्षित बेटी अभियान, बाल हिंसा, महिला हिंसा विरुद्ध प्रतिरोधात्मक तथा उपचारात्मक कार्यक्रमहरुको सफल कार्यान्वयनको लागि प्रहरी, स्थानीय तह तथा विद्यालयहरुसंगको सहकार्यमा सञ्चालन गर्न रु. १ करोड ५५ लाख बजेट वनियोजन गरेको छु ।

११३. बिपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि पूर्व तयारी, खोज तथा उद्धार, राहत, पुनस्र्थापना, पुननिर्माण लगायतका चक्रीय कार्यक्रमलाई सरोकारवालाहरुसंग समन्वय गरी कार्यान्वयन गर्न रु. ७ करोड बजेट विनियोजन गरेको छु ।

११४. प्रदेश मुद्रण छापाखाना निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिदैं आगामी आर्थिक वर्षदेखि सञ्चालनमा ल्याउन रु. १ करोड ६५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

११५. नागरिक सशक्तिकरणको सशक्त सम्वाहकको रुपमा भूमिका निर्वाह गर्ने पत्रकारिता क्षेत्रको उत्थानको लागी पत्रकार वृत्ति कार्यक्रम,मधेश

पत्रकारिता पुरस्कार, पत्रकार अध्ययन छात्रवृत्ति तथा महिला पत्रकारहरुको लागी विशेष सुरक्षा कार्यक्रम, पत्रकार प्रशिक्षण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिन आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

११६. मधेश आन्दोलन, जनयुद्ध लगायत जनआन्दोलनका शहिद तथा पीडित परिवारको सम्मान, आर्थिक सहायता, भरणपोषण, छात्रवृति, रोजगारमुलक तालिम लगायतका परिपूरण कार्यक्रमलाई विभिन्न सरोकारवालाहरुको समन्वय र सहकार्यमा सञ्चालन गर्न रु. ७ करोड ३५ लाख विनियोजन गरेको छु।

११७. शान्ति सुरक्षाको क्षेत्रलाई सुव्यवस्थित बनाउन संघीय सरकारको सहमतिमा प्रदेश प्रहरी कार्यालय तथा मातहतका निकायहरुको पूर्वाधार निर्माणको लगि रु. २० करोड ५३ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

११८. मधेश प्रदेशमा शान्ति, सुरक्षा, अमनचयन कायम गर्न र विपद् को बेलामा आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउन मधेश प्रहरी सेवा गठनको कार्य अगाडी बढाउन यथोचित बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

११९. सञ्चार क्षेत्रको संस्थागत विकासलाई ध्यान दिदैं मिडिया काउन्सिल, आम सञ्चार प्राधिकरण एवम् चलचित्र तथा लोक सञ्चार प्रवर्द्धन बोर्डका लागि रु. ३ करोड ५० लाख विनियोजन गरेको छु ।

१२०. आम नागरिकको सुसूचित हुने अधिकारको सुनिश्चितता र सूचनाको हक प्रत्याभूती गराउन लोक कल्याणकारी विज्ञापन कार्यक्रममा रु. २ करोड विनियोजन गरेको छु ।

१२१. समग्रमा गृह तथा सञ्चार मन्त्रालयको लागि रु. ६४ करोड ३३ लाख २० हजार व्यवस्था गरेको छु ।

मानननीयसभामुख महोदय,

१२२. प्रदेश निजामती किताबखानाको स्थापना गरी निजामती कर्मचारीहरुको अभिलेखलाई व्यवस्थित गर्न यथोचित बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१२३. सार्वजनिक सेवा प्रबाहलाई प्रविधिमैत्री बनाई पारदर्शिता सुनिश्चित गर्ने, प्रक्रिया सरलीकृत गर्ने र सेवाको लागत र समय घटाइनेछ । सूचना प्रविधिको बिकास र बिस्तार गरि सेवा प्रवाहलाई मुहाररहित, कागजरहित बनाउन आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१२४. कर्मचारीहरुको क्षमता अभिबृद्धि र जनप्रतिनिधिहरुको अभिमुखिकरण र विभिन्न नीतिगत विषयहरुमा अध्ययन अनुसन्धान गर्न गठित प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्रको भौतिक संरचना निर्माण, मर्मत

सम्भार र आधुनिकिकरण गर्न रु. १० करोड २३ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१२५. नेपाल सरकारबाट सुनिश्चित गरेको तलवमान र भत्ता लाई प्रदेश सरकारका निजामती कर्मचारीहरुमा समेत लागु हुने गरी बजेट व्यवस्था गरेको छु । साथै आन्तरिक पर्यटन कार्यक्रमलाई आगामी आर्थिक वर्षमा पनि निरन्तरता दिएको छु ।

१२६. प्रदेशको विकासमा हातेमालो गरी सहयोग गर्ने संघ संस्थाहरुलाई कदर गरिनेछ । यस्ता विकासका साझेदारहरुसँग समन्वय र सहकार्य गरी प्रदेशको प्राथमिकता अनुसार विकासको क्षेत्रमा सेवा गर्ने अवसर प्रदान गरिनेछ ।प्रदेशको विकासमा योगदान गर्न चाहने इच्छुक व्यक्तिहरुलाई बिकासको विभिन्न क्षेत्रमा स्वयंसेवीको भावनाले सहभागी गराउन प्रदेश विकास स्वयंसेवक कार्यक्रम कार्यविधि बनाई कार्यान्वयन गरिने छ ।

१२७. प्रदेश जनलोकपाल आयोगको संस्थागत सुदृढिकरण गरी क्रियाशील बनाउन रु. ४ करोड ९७ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१२८. न्यायमा सबैको समान पहुँचको लागी प्रदेशका विपन्न नागरिकहरुलाई निःशुल्क कानुनी सहायता प्रदान गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता

दिइएको छर सो कार्यक्रमको लागि यथाचित बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१२९. न्याय र कानून क्षेत्रमा कार्यरत जनशक्तिहरुको दक्षता अभिबृद्धि र क्षमता विकास गर्न न्याय क्षेत्र सशक्तिकरण कार्यक्रममा आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१३०. भाषा, साहित्य र कलाको संरक्षण एवम् सम्बर्द्धनको लागि मधेश प्रदेश प्रज्ञा प्रतिष्ठानको स्थापना गर्न र परम्परागत लोकसंगीत, नृत्य, नाटक लगायतका श्रव्य तथा प्रदर्शनजन्य लोककलाहरुको अध्ययन अनुसन्धान एवम् संरक्षणको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु र मैथिली भाषा-साहित्य र भोजपुरी भाषा-साहित्यको सर्वोत्तमुखी विकासको लागि अक्षय कोषको स्थापना गर्न बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१३१. प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्र विकास कार्यक्रमका लागि अगामी आर्थिक वर्षमा रु. २ अर्व ३५ करोड रकम विनियोजन गरेको छु ।

१३२. प्रदेश भित्रका स्थानीय तहहरुलाई आगामी आर्थिक वर्षमा वित्तीय हस्तान्तरणका लागि रु ३ अर्व ८७ करोड विनियोजन गरेको छु ।

१३३. प्रदेशमा सञ्चालित आयोजनाहरुलाई समयमै प्रभावकारी ढंगले सञ्चालन गरी सम्पन्न गर्न नतिजामा आधारित कार्यसम्पादन प्रणाली लागु गरिने

छ । अधिकृतस्तर देखि माथिका सवै कर्मचारीहरुसँग कार्यसम्पादन सम्झौता गरी करारका शर्तहरुलाई कार्यसम्पादन मूल्यांकनसँग आवद्ध गरिनेछ ।

१३४. बजेट अनुशासन कायम गर्न मध्यमकालीन खर्च संरचना मार्फत बजेटलाई अनुमानयोग्य बनाइनेछ। आयोजनाको पहिचान, प्राथमिकीकरण र प्रतिफल सुनिश्चित हुने गरि आयोजना बैंकमा प्रविष्टि गरि रकम विनियोजन गरिनेछ । प्रदेश सरकारद्वारा प्रदान गरिने अनुदानलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन अनुदान कार्यविधि बनाई लागु गरिनेछ ।

१३५. आगामी आर्थिक बर्षमा सरकारी कार्यालयको लागि चारचक्के सवारी साधन खरिद गरिने छैन ।

१३६. प्रदेशको राजस्व संकलनमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउने उद्योग व्यवसाय तथा निकायहरुको अनुगमन प्रणाली व्यवस्थित बनाउन आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु । स्थानीय तहबाट प्रदेश संचित कोषमा प्राप्त हुने राजस्व समयमै दाखिला गराउन आवश्यक अध्ययन अनुगमन गरिनेछ ।

मानननीयसभामुख महोदय,

१३७. अब म माथिका क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि बजेट विनियोजन र स्रोत व्यवस्थापनको अनुमान प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१३८. आगामी आर्थिक वर्षका नीति तथा कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्न रु ४६ अर्व ८८ करोड ०९ लाख ४६ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु । कुल विनियोजन मध्ये चालु तर्फ रु २१ अर्व ७६ करोड ६७ लाख ९५ हजार अर्थात ४६.४४ प्रतिशत, पूँजीगत तर्फ रु २५ अर्व ८२ करोड २० लाख ८० हजार अर्थात ५३.२१ प्रतिशत रहेको छ र बित्तीय व्यवस्था तर्फ रु १६ करोड ६४ लाख ५६ हजार २ सय मात्र अर्थात ०.३५ प्रतिशत रहेको छ।

१३९. आगामी आर्थिक वर्षका लागि अनुमान गरिएको खर्च व्यहोर्ने स्रोत मध्ये आन्तरिक स्रोतको राजस्वबाट रु ४ अर्व १८ करोड ९३ लाख ७५ हजार, कोषहरुमा रहेको संचित रकम रु ३८ करोड, नेपाल सरकारबाट राजस्व बाँडफाँड वापतप्राप्त रु ११ अर्व ६१ करोड ५८ लाख र समानीकरण वापत प्राप्त अनुदान रु. ७ अर्व ८१ करोड ५८ लाख र चालु आर्थिक वर्षको विनियोजनबाट बचत हुने नगद मौजदात रु ९ अर्व ६६ करोड, बिशेष अनुदान ४९ करोड, समपुरक अनुदान

७८ करोड, संघिय सरकारबाट सशर्त योजनाको लागि प्राप्त अनुदान रु १० अर्व ६ करोड ५१ लाख, र यूनिसेफबाट प्राप्त हुने अनुदान रु ४ करोड ३३ लाख ४७ हजार गरी जम्मा रु ४५ अर्व ०४ करोड ९९ लाख २८ हजार व्यहोर्दा रु १ अर्व ८२ करोड १० लाख १८ हजार २ सय मात्र न्युन हुने देखिन्छ । सो न्युन पूर्ति गर्न आगामी आर्थिक वर्षमा आन्तरिक ऋण परिचालन गरिनेछ।

मानननीय सभामुख महोदय,

१४०. अब म आगामी आर्थिक बर्ष २०७९/८० को राजस्व परिचालन नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१४१. प्रदेश सभामा बिचाराधिन रहेको कर तथा गैर कर लगाउने सम्बन्धि विधेयक २०७६ लाई पारित गरि कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । जसले प्रदेश सरकारको राजस्वको दायरा बिस्तारमा सहयोग पुगी राजस्व अभिबृद्धि हुनेछ ।

१४२. राजस्व प्रशासन महाशाखा गठन गरी राजस्व सुदृढीकरणका कार्यक्रम मार्फत कर तथा गैर कर चुहावट न्यूनीकरण गरिनेछ ।

१४३. प्रदेशको राजस्व अभिबृद्धिको लागि गरिएको अध्ययन अनुसन्धान प्रतिवेदनको सुझावहरुलाई प्राथमिकता निर्धारण गरी क्रमशः कार्यान्वयन गरिनेछ ।

१४४. सबारी तथा यातायात व्यबस्था ऐन बमोजिम ट्राफिक प्रहरीले उठाउने जरिवाना वापतको रकम आगामी आर्थिक बर्ष देखि प्रदेश संचित कोषमा जम्मा गर्ने ब्यवस्था मिलाइने छ । यसका लागी संघीय सरकार संग समन्वय गरिनेछ ।

१४५. सवारी साधन कर तिर्ने करदाताहरुलाई सरल र सहज ढंगले सेवा प्रदान गर्न र राजस्व संकलनलाई थप प्रबावकारी बनाउन यातायात क्षेत्रको प्रक्रिया सरलीकरण, प्रविधिको बिस्तार तथा सप्तरीको राजबिराजमा भर्खरै स्थापना भएको यातायात ब्यवस्था कार्यालयको क्षमता तथा सेवा बिस्तार गरिनेछ ।

१४६. सबारी साधन कर तर्फ आगामी आर्थिक बर्षमा सरुवा सहमति दस्तुर लागाउने र कानूनले निर्धारण गरेको तौल भन्दा अधिक तौल ढुवानी गर्ने सवारी साधनलाई थप जरिवाना गर्ने ब्यवस्था गरेको छु ।

१४७. पेट्रोलियम पदार्थबाट चल्ने सवारी साधनलाइक्रमशः कम गर्दै बिधुतीय सवारीलाइ प्रोत्साहन गर्ने नीति अनुरुप आगामी आर्थिक वर्षमा विधुतीय सवारी साधनहरुको लागि छुटै सवारी साधन करको दररेट निर्धारण गरेको छु ।

१४८. होटल, रेस्टुरा र साहसिक खेल आदिलाइ आगामि बर्षदेखि आर्थिक ऐनको छुटै अनुसूचीमा पर्यटन शुल्क लगाउने व्यबस्था गरेको छु ।

१४९. सामुदायिक विधालयको आफ्नो नाममा रहेको बिधार्थी ओसार्न प्रयोग गरिने बस तथा मिनिबस, माइक्रोबसहरुमा लाग्ने सवारी साधनकरमा पचास प्रतिशत छुट दिने व्यबस्ता गरेको छु ।

१५०. न्यून आयस्तर भएका श्रमजिवी वर्गको हितलाई ध्यानमा राखि आगामी बर्षमा अटो रिक्सा तथा थ्री ह्विलर टेम्पुले तिर्नुपर्ने सवारी साधनकरमा रु. १ हजार घटाएको छु ।

१५१. घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क संकलन गर्ने मालपोत तथा नापी कार्यालयहरुको संस्थागत्त सुदृढीकरणको लागि न्यूनतम १० लाख र अधिकतम १५ लाख सम्म उपलब्ध गराउने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिएको छु ।

१५२. घर जग्गा रजिष्ट्रेशन प्रदेश र स्थानीय तहको संयुक्त अधिकार क्षेत्र भित्र परेतापनि सो को मूल्यांकन समितिमा पुरानो कानून बमोजिम प्रदेश सरकार र स्थानीय तह समेतको प्रतिनिधि नभएकोले सही मूल्यांकन हुन नसकी राजस्व प्राप्तिमा प्रतिकूल प्रभाव परिरहेको छ।यसलाइ नियन्त्रण गर्न संघीय सरकारसँग कानूनमा समसामयीक परिमार्जनको लागि अनुरोध गरिनेछ ।

१५३. सबारी साधनकर तथा घर जग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर लगायतका प्रदेश तथा स्थानीय तहबाट बाँडफाँट हुने राजस्वलाई स्थानीय तहसँग

समन्वय गरी मासिक रुपमा राजस्व बांडफांट हुने व्यबस्था मिलाइनेछ ।

मानिनीय सभामुख महोदय,

१५४. आर्थिक बर्ष २०७७/७८को यथार्थ खर्च, आर्थिक बर्ष २०७८/७९ को संशोधित अनुमान र आर्थिक बर्ष २०७९/८० को अनुमानित आयव्ययको बिबरण अनुसूचिहरुमा उल्लेख गरेकोछु ।

१५५. मैले प्रस्तुत गरेको बजेटको कार्यान्वयनबाट उपलब्ध स्रोत र साधनको महत्तम उपयोग र समन्यायीक बितरण भई नागरिकको जीवनस्तरमा सुधार हुने र उच्च तथा फराकिलो आर्थिक बृद्धि हुने अपेक्षा गरेको छु । सार्वजनिक सेवा प्रवाहको प्रभावकारितामा अभिवृद्धि भई सुशासन प्रबर्द्धनमा सहयोग पुग्ने बिश्वास लिएकोछु ।

१५६. अन्तमे बजेट तर्जुमा करेमे मार्गदर्शन करेवला माननीय प्रदेश प्रमुख, माननीय मुख्यमन्त्री, माननीय सभामुख आ माननीय मन्त्रीसब औंरइ माननीय सदस्यगणके प्रती हार्दिक आभार प्रकट करतबानी । बजेट तर्जुमाके क्रममे अहोरात खटेवला सब राष्ट्रसेवक कर्मचारीलोगके धन्यवाद बा । प्रदेशके समृद्धिके खातीर प्रस्तुत बजेट कार्यक्रम तयार करेमे विभिन्न राजनीतिक दलके शीर्ष नेता, स्थानीय तहके जनप्रतिनिधि, अर्थविद्, विभिन्न पेसा व्यवसायके संगठित संस्थासब,

वैदेशिक विकास साझेदारसब, नागरिक समाज, सञ्चारकर्मी, करदाता औरइ देश के भितर आ बाहार रहेबला सम्पूर्ण नेपाली भाइ बहिनलोगके सहयोग आ सद्भावके खातीर धन्यवाद देवेके चाहेम । साथे बजेट कार्यान्वयनमे सब पक्षके सहयोग खातीर पूरा विश्वास करतबानी ।

धन्यवाद !

आय व्ययको विवरण
आर्थिक वर्ष २०७९/८०

अनुसूची - १
(रु.हजारमा)

विवरण	२०७७/७८ को यथार्थ	२०७८/७९ को संशोधित अनुमान	२०७९/८० को लक्ष्य			
			रकम	स्रोत		
				प्रदेश सरकार	संघ अनुदान	
					संघ	वैदेशिक
१ राजस्व (२+३+४)	**२४,२०,०५,५१**	**१८,१४,३४,९१**	**२५,८५,५६,८१**	**२५,८५,५६,८१**	**०**	**०**
२ कर	११,३९,९१,०२	११,१९,२४,२५	१२,६६,५८,८५	१२,६६,५८,८५	०	०
३ अन्य राजस्व	१,८९,९४,७८	२,६२,१६,८२	३,१३,९२,९०	३,१३,९२,९०	०	०
४ बिबिध प्राप्ति	१०,९०,१९,७१	४,३२,९३,८४	१०,०५,०५,०६	१०,०५,०५,०६	०	०
५ राजस्व बाँडफाँटमार्फत	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**
६ प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला हुने(१-५)	**२४,२०,०५,५१**	**१८,१४,३४,९१**	**२५,८५,५६,८१**	**२५,८५,५६,८१**	**०**	**०**
७ वित्तीय हस्तान्तरण अनुदान	**१४,४३,९८,८८**	**९,९३,६८,१२**	**१९,४५,५३,४७**	**०**	**१७,७१,१८,४७**	**१,७४,३५,००**
८ प्रदेश सरकारको राजस्व र अनुदान (६+७)	**३८,६४,०४,३९**	**२८,०८,०३,०३**	**४५,३१,१०,२८**	**२५,८५,५६,८१**	**१७,७१,१८,४७**	**१,७४,३५,००**
९ खर्च (१०+११+१२)	**२२,५३,९७,४६**	**९,६८,६७,१३**	**४६,८८,०९,४६**	**२७,४२,५५,९९**	**१७,७१,१८,४७**	**१,७४,३५,००**
१० चालु	५,३८,८४,२४	३,५१,३९,३७	१७,५५,०९,२३	१५,३६,५५,१४	१,७६,४३,९७	४२,१०,१२
११ पुँजीगत	१३,९०,५२,३२	३,७६,३२,९२	२५,९७,२०,८०	१०,०७,१७,९२	१४,५७,७८,००	१,३२,२४,८८
१२ वित्तीय हस्तान्तरण	३,२४,६०,९०	२,४०,९४,८४	३,३५,७९,४३	१,९८,८२,९३	१,३६,९६,५०	०
१३ बजेट बचत(-) न्यून(+) (९-८)	**-१६,१०,०६,९३**	**-१८,३९,३५,९०**	**१,५६,९९,१८**	**१,५६,९९,१८**	**०**	**०**
१४ वित्तीय व्यवस्था	**०**	**०**	**-१,५६,९९,१८**	**-१,५६,९९,१८**	**०**	**०**
१५ आन्तरिक दायित्व (१६)	**०**	**०**	**-१,५६,९९,१८**	**-१,५६,९९,१८**	**०**	**०**
१६ अन्य संस्थाहरूबाट ऋण प्राप्ति	०	०	-१,५६,९९,१८	-१,५६,९९,१८	०	०
१७ बजेट बचत(-) न्यून (+) (१३+१४)	**-१६,१०,०६,९३**	**-१८,३९,३५,९०**	**०**	**०**	**०**	**०**
१८ कुल आम्दानी	**३८,६४,०४,३९**	**२८,०८,०३,०३**	**४६,८८,०९,४६**	**२७,४२,५५,९९**	**१७,७१,१८,४७**	**१,७४,३५,००**
१९ कुल खर्च	**२२,५३,९७,४६**	**९,६८,६७,१३**	**४६,८८,०९,४६**	**२७,४२,५५,९९**	**१७,७१,१८,४७**	**१,७४,३५,००**

राजस्व तथा अनुदान प्राप्तिको अनुमान

आर्थिक वर्ष २०७९/८०

अनुसूची - २
(रु.हजारमा)

शीर्षक	२०७७/७८ को यथार्थ	२०७८/७९ को संशोधित अनुमान	२०७९/८० को लक्ष्य	वर्तमान स्रोतबाट	कर परिवर्तन तथा प्रशासनिक सुधारबाट
कर	**११,३९,९१,०२**	**११,१९,२४,२५**	**१२,६६,५८,८५**	**१२,६६,५८,८५**	**०**
सम्पत्ति कर	**७९,७४,७७**	**७५,९९,६८**	**१,०४,९९,६०**	**१,०४,९९,६०**	**०**
घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर	**७९,७४,७७**	**७५,९९,६८**	**१,०४,९९,६०**	**१,०४,९९,६०**	**०**
घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर	७९,७४,७७	७५,९९,६८	१,०४,९९,६०	१,०४,९९,६०	०
वस्तु तथा सेवामा आधारित कर	**१०,६०,१६,२५**	**१०,४३,२४,५७**	**११,६१,५९,२५**	**११,६१,५९,२५**	**०**
मूल्य अभिवृद्धि कर (मू.अ .क.)	**६,४८,७१,२८**	**६,७३,७६,२३**	**८,४४,३८,६६**	**८,४४,३८,६६**	**०**
बाँडफाँड भई प्राप्त हुने मूल्य अभिवृद्धि कर	६,४८,७१,२८	६,७३,७६,२३	८,४४,३८,६६	८,४४,३८,६६	०
अन्तः शुल्क	**२,३०,७३,३७**	**२,३०,७२,००**	**३,१७,१९,३४**	**३,१७,१९,३४**	**०**
बाँडफाँड भई प्राप्त हुने अन्त शुल्क	२,३०,७३,३७	२,३०,७२,००	३,१७,१९,३४	३,१७,१९,३४	०
मनोरञ्जन तथा विज्ञापन कर	**५५,००**	**४,३०,९५**	**१,२५**	**१,२५**	**०**
बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने विज्ञापन कर	५५,००	४,३०,९५	१,२५	१,२५	०
बाँडफाँडहुने कर, रजिष्ट्रेशन शुल्क तथा अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	**१,७२,०३,५२**	**१,३१,२३,५३**	**०**	**०**	**०**
सवारी साधन कर	१,७२,०३,५२	१,३१,२३,५३	०	०	०
बाँडफाड हुने प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टी	**८,१३,०८**	**३,२१,८६**	**०**	**०**	**०**
वन क्षेत्रको रोयल्टी	८,१३,०८	३,२१,८६	०	०	०
अनुदान	**१४,४३,९८,८८**	**९,९३,६८,१२**	**१९,१९,४२,४७**	**१९,१९,४२,४७**	**०**
वहुपक्षीय वैदेशिक अनुदान	**०**	**०**	**४,३३,४७**	**४,३३,४७**	**०**
वहुपक्षीय वैदेशिक चालु अनुदान	**०**	**०**	**४,३३,४७**	**४,३३,४७**	**०**
अन्तर-सरकारी अन्तराष्ट्रिय संस्थाबाट प्राप्त चालु अनुदान	०	०	४,३३,४७	४,३३,४७	०
अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण	**१४,४३,९८,८८**	**९,९३,६८,१२**	**१९,१५,०९,००**	**१९,१५,०९,००**	**०**
अन्तरसरकारी अनुदान	**१४,४३,९८,८८**	**९,९३,६८,१२**	**१९,१५,०९,००**	**१९,१५,०९,००**	**०**
समानिकरण अनुदान	७,०२,०१,५२	७,०२,०१,००	७,८१,५८,००	७,८१,५८,००	०
शसर्त अनुदान चालु	६,९७,००,२३	१,२४,७९,८२	२,३१,८५,००	२,३१,८५,००	०
शसर्त अनुदान पुँजीगत	०	१,६४,४५,५०	७,७४,६६,००	७,७४,६६,००	०
विषेश अनुदान चालु	४१,८०,१३	१,२१,८०	२३,००,००	२३,००,००	०
विषेश अनुदान	०	०	२६,००,००	२६,००,००	०
समपुरक अनुदान चालु	३,१७,००	१,२०,००	७८,००,००	७८,००,००	०
अन्य राजस्व	**१,८९,९४,७८**	**२,६२,१६,८२**	**३,१३,९२,९०**	**३,१३,९२,९०**	**०**
सम्पत्तिबाट प्राप्त आय	**१,०५,८१,३४**	**१,५३,९१,८९**	**२,०२,६७,३०**	**२,०२,६७,३०**	**०**
भाडा र रोयल्टी	**२,५९,२३**	**३,९३,५७**	**५,१९,४०**	**५,१९,४०**	**०**
बाँडफाँड भई प्राप्त वन रोयल्टी	२,१२,६२	२,२५,००	३,०८,६९	३,०८,६९	०
बाँडफाँड भई प्राप्त दहत्तर बहत्तरको विक्रिबाट प्राप्त हुने आय	४६,६१	१,६८,५७	२,१०,७१	२,१०,७१	०
राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त आय	**१,०३,२२,११**	**१,४९,९८,३२**	**१,९७,४७,९०**	**१,९७,४७,९०**	**०**
सवारी साधन कर	१,०३,२२,११	१,४९,९८,३२	१,९७,४७,९०	१,९७,४७,९०	०
वस्तु तथा सेवा विक्रिबाट प्राप्त रकम	**८१,९७,८७**	**१,०५,८१,१८**	**१,०८,२०,९१**	**१,०८,२०,९१**	**०**
वस्तु तथा सेवा विक्रिबाट प्राप्त रकम	**२,९६,२०**	**२,०३,२५**	**२,५४,०९**	**२,५४,०९**	**०**
कृषि उत्पादनको विक्रीबाट प्राप्त रकम	६८,१४	३१,५५	३९,४५	३९,४५	०
सरकारी सम्पतीको विक्रीबाट प्राप्त रकम	४४	१,१३	१,४२	१,४२	०
अन्य विक्रीबाट प्राप्त रकम	२,९८	०	०	०	०
निजी धारा वापतको शुल्क	३,६४	१,३३	१,६७	१,६७	०
अन्य सेवा शुल्क तथा बिक्री	२,२१,००	१,६९,२४	२,११,५५	२,११,५५	०
प्रशासनिक सेवा शुल्क	**१६,६४,०९**	**१७,१५,८३**	**२६,३९,७४**	**२६,३९,७४**	**०**
न्यायिक दस्तूर	१६,१९	४८,८७	६१,१०	६१,१०	०
शिक्षा क्षेत्रको आम्दानी	४३	१,३९	१,७३	१,७३	०
परीक्षा शुल्क	४६,२२	२,९५,००	५,०७,०५	५,०७,०५	०
यातायात क्षेत्रको आम्दानी	७,८६,९५	५,७३,६४	१०,७३,६९	१०,७३,६९	०
अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	८,१४,३०	७,९६,९३	९,९६,१७	९,९६,१७	०
अन्य प्रशासनिक दस्तुरहरु	**६१,९४,३१**	**८६,३६,८७**	**७८,९६,०९**	**७८,९६,०९**	**०**
व्यावसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	१४,६८,०१	१६,०५,६२	१८,०७,०३	१८,०७,०३	०
चालक अनुमति पत्र, सवारी दर्ता किताब (Blue book) सम्बन्धी दस्तुर	४७,२६,३०	७०,३१,२५	६०,८९,०६	६०,८९,०६	०
अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	**४३,२७**	**२५,२३**	**३०,९९**	**३०,९९**	**०**
जलस्रोत सम्बन्धी अन्य दस्तुर	६४	६५	२५	२५	०
वन क्षेत्रको अन्य आय	४२,६३	२४,५८	३०,७४	३०,७४	०
दण्ड जरिवाना र जफत	**६७,७५**	**६२,१९**	**७७,७५**	**७७,७५**	**०**
दण्ड,जरिवाना र जफत	**६७,७५**	**६२,१९**	**७७,७५**	**७७,७५**	**०**
न्यायिक दण्ड,जरिवाना र जफत	१९	९७	१,२२	१,२२	०
प्रशासनिक दण्ड,जरिवाना र जफत	६७,५६	६१,२२	७६,५३	७६,५३	०

शीर्षक	२०७७/७८ को यथार्थ	२०७८/७९ को संशोधित अनुमान	२०७९/८० को लक्ष्य	वर्तमान स्रोतबाट	कर परिवर्तन तथा प्रशासनिक सुधारबाट
विविध राजस्व	**१,४७,८२**	**१,८१,५६**	**२,२६,९४**	**२,२६,९४**	**०**
चालु दावी तथा अन्य शुल्कहरू	**२४**	**१,८६**	**२,३२**	**२,३२**	**०**
बीमा दावी प्राप्ति	२४	१,८६	२,३२	२,३२	०
अन्य राजस्व	**१,४७,५८**	**१,७९,७०**	**२,२४,६२**	**२,२४,६२**	**०**
अन्य राजस्व	१,४७,५८	१,७९,७०	२,२४,६२	२,२४,६२	०
बिबिध प्राप्ति	**१०,९०,१९,७१**	**४,३२,९३,८४**	**१०,०५,०५,०६**	**१०,०५,०५,०६**	**०**
बिबिध प्राप्ति	**१०,९०,१९,७१**	**४,३२,९३,८४**	**१०,०५,०५,०६**	**१०,०५,०५,०६**	**०**
बिबिध प्राप्ति	**३१,२१,०५**	**३२,९३,८४**	**१८,०८,४७**	**१८,०८,४७**	**०**
बेरूजू	९,९१,३७	१३,१६,३१	१०,००	१०,००	०
निकासा फिर्ता	१,३०,५४	८४,९७	९५,१७	९५,१७	०
अनुदान फिर्ता	१९,९९,१४	१८,९२,५६	१७,०३,३०	१७,०३,३०	०
नगद तथा मौज्दात	**१०,५८,९८,६६**	**४,००,००,००**	**९,८६,९६,५९**	**९,८६,९६,५९**	**०**
गत वर्षको नगद मौज्दात	१०,५८,९८,६६	४,००,००,००	९,८६,९६,५९	९,८६,९६,५९	०
जम्मा (राजस्व / प्राप्ति)	३८,६४,०४,३९	२८,०८,०३,०३	४५,०४,९९,२८	४५,०४,९९,२८	०
राजस्व बाँडफाँट	०	०	०		
प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला हुने राजस्व	३८,६४,०४,३९	२८,०८,०३,०३	४५,०४,९९,२८	४५,०४,९९,२८	०

कार्यगत व्यय अनुमान
आर्थिक वर्ष २०७९/८०

अनुसूची - ३
(रु.हजारमा)

शीर्षक	२०७९/८० को लक्ष्य			कुल अनुमानको प्रतिशत
	जम्मा	प्रदेश	स्थानीय तह	
सामान्य सार्वजनिक सेवा	**१०,४०,२८,९८**	**८,९१,११,५५**	**१,४९,१७,४३**	**२२.१९**
कार्यकारी र विधायिकाको निकाय, वित्तिय र वैदेशिक मामिला	५,८७,७३,८३	५,८७,७३,८३	०	
सामान्य सेवा	१७,८१,७४	१७,८१,७४	०	
सामान्य अनुसन्धान तथा विकास सेवा	४२,३३,१४	४२,३३,१४	०	
अन्य सामान्य सेवा	२५,००	२५,००	०	
सार्वजनिक ऋण कारोवार	१६,६४,५६	१६,६४,५६	०	
विभिन्न तहका सरकारहरु बीच हुने सामान्य प्रकृतिको हस्तान्तरण	३,७५,५०,७१	२,२६,३३,२८	१,४९,१७,४३	
सार्वजनिक शान्ति सुरक्षा	**६८,६३,३८**	**६८,६३,३८**	**०**	**१.४६**
न्यायालय	४,३०,१८	४,३०,१८	०	
सार्वजनिक शान्ति सुरक्षा	६४,३३,२०	६४,३३,२०	०	
आर्थिक मामिला	**२२,४६,८४,६५**	**२२,४६,८४,६५**	**०**	**४७.९३**
सामान्य आर्थिक, व्यापारिक र श्रम	१३,४२,८०	१३,४२,८०	०	
कृषि, वन , मत्स्यपालन तथा सिंचाइ	९,०८,२०,६१	९,०८,२०,६१	०	
इन्धन तथा उर्जा	१,००,००	१,००,००	०	
खानी , उत्पादन तथा निर्माण	२,६२,५९,९७	२,६२,५९,९७	०	
यातायात	९,०९,०३,२३	९,०९,०३,२३	०	
अन्य उद्योगहरु	१,५१,५८,०४	१,५१,५८,०४	०	
आर्थिक मामीला - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	१,००,००	१,००,००	०	
वातावरण संरक्षण	**२,२०,००**	**२,२०,००**	**०**	**०.०५**
ढल व्यवस्थापन	१०,००	१०,००	०	
वातावरण संरक्षण - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	२,१०,००	२,१०,००	०	
आवास तथा सामुदायिक सुविधा	**६,२४,३५,५६**	**६,२४,३५,५६**	**०**	**१३.३२**
आवास विकास	२,०४,८५,००	२,०४,८५,००	०	
खानेपानी	१,६९,९४,७१	१,६९,९४,७१	०	
आवास तथा सामुदायिक सुविधा	९८,८०,८५	९८,८०,८५	०	
आवास तथा सामुदायिक सुविधा - अन्यत्र उल्लेख नभएको	१,५०,७५,००	१,५०,७५,००	०	
स्वास्थ्य	**३,५५,८१,९६**	**३,५५,८१,९६**	**०**	**७.५९**
औषधी उत्पादन,उपकरण तथा औजार	१,०९,९०,९१	१,०९,९०,९१	०	
वहिरंङ्ग सेवा	१०,८३,००	१०,८३,००	०	
अस्पताल सेवा	१,१९,७६,१३	१,१९,७६,१३	०	
सार्वजनिक स्वास्थ्य सेवा	१,०५,२०,६४	१,०५,२०,६४	०	
अनुसन्धान सेवा	७५,००	७५,००	०	
स्वास्थ्य - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	९,३६,२८	९,३६,२८	०	
मनोरंजन,संस्कृति तथा धर्म	**८५,३२,७६**	**८५,३२,७६**	**०**	**१.८२**
मनोरंजनात्मक र खेलकुद सेवाहरु	६१,९८,५७	६१,९८,५७	०	
धार्मिक तथा अन्य सामुदायिक सेवा	२३,३४,१९	२३,३४,१९	०	
शिक्षा	**१,७६,४७,४३**	**१,७६,४७,४३**	**०**	**३.७६**
तहमा वर्गिकृत नहुने शिक्षा (अनौपचारिक शिक्षा)	६५,५५,००	६५,५५,००	०	
शिक्षा- अनुसन्धान विकास	१,०८,१९,६६	१,०८,१९,६६	०	
शिक्षा- अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	२,७२,७७	२,७२,७७	०	
सामाजिक सुरक्षा	**८८,१४,७४**	**८८,१४,७४**	**०**	**१.८८**
वृद्ध	०	०	०	
सामाजिक सुरक्षा - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	८८,१४,७४	८८,१४,७४	०	
कुल जम्मा	**४६,८८,०९,४६**	**४५,३८,९२,०३**	**१,४९,१७,४३**	**१००**

मन्त्रालयगत व्यय अनुमान (वित्तीय व्यवस्था सहित)

आर्थिक वर्ष २०७९/८०

अनुसूची - ४
(रु.हजारमा)

निकाय		कुल जम्मा	प्रदेश			स्थानीय तह	कुल अनुमानको प्रतिशत
			जम्मा	चालु/पुँजीगत	वित्तीय		
२०२	प्रदेश सभा	३८,८७,४७	३८,८७,४७	३८,८७,४७	०	०	०.८३
२१०	प्रदेश लोक सेवा आयोग	९,६६,६७	९,६६,६७	९,६६,६७	०	०	०.२१
२१६	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	४,३०,१८	४,३०,१८	४,३०,१८	०	०	०.०९
३०१	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	१,७३,९३,९१	१,७३,९३,९१	१,७३,९३,९१	०	०	३.७१
३०५	अर्थ मन्त्रालय	२४,९०,४५	२४,९०,४५	२४,९०,४५	०	०	०.५३
३०७	उद्योग, पर्यटन तथा वन मन्त्रालय	४,८४,६४,६०	४,८४,६४,६०	४,८४,६४,६०	०	०	१०.३४
३११	कानून,न्याय तथा प्रदेश सभा मामिला मन्त्रालय	५,३३,२८	५,३३,२८	५,३३,२८	०	०	०.११
३१२	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	२,७४,२५,००	२,७४,२५,००	२,७४,२५,००	०	०	५.८५
३१३	खानेपानी तथा ऊर्जा विकास मन्त्रालय	१,६८,८६,७१	१,६८,८६,७१	१,६८,८६,७१	०	०	३.६०
३१४	गृह तथा संचार मन्त्रालय	६४,३३,२०	६४,३३,२०	६४,३३,२०	०	०	१.३७
३३०	वाणिज्य,आपूर्ति तथा विज्ञान प्रविधि मन्त्रालय	२,६०,१४	२,६०,१४	२,६०,१४	०	०	०.०६
३३७	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	१८,०८,४५,६४	१८,०८,४५,६४	१८,०८,४५,६४	०	०	३८.५८
३४०	महिला,बालबालिका,युवा तथा खेलकुद मन्त्रालय	६१,९८,५७	६१,९८,५७	६१,९८,५७	०	०	१.३२
३५०	सामाजिक विकास मन्त्रालय	७,८०,९६,५८	७,८०,९६,५८	७,८०,९६,५८	०	०	१६.६६
३९१	प्रदेश नीति तथा योजना आयोग	८,१५,०७	८,१५,०७	८,१५,०७	०	०	०.१७
५०२	अर्थ - आन्तरिक ऋण भुक्तानी	१६,६४,५६	१६,६४,५६	१६,६४,५६	०	०	०.३६
६०२	अर्थ - विविध	६,११,००,००	६,११,००,००	६,११,००,००	०	०	१३.०३
८०१	स्थानीय तह	१,४९,१७,४३	०	०	०	१,४९,१७,४३	३.१८
	कुल जम्मा	**४६,८८,०९,४६**	**४५,३८,९२,०३**	**४५,३८,९२,०३**	**०**	**१,४९,१७,४३**	**१००**

खर्च शीर्षकगत व्यय अनुमान
आर्थिक वर्ष २०७९/८०

अनुसूची - ५
(रु.हजारमा)

खर्च संकेत नं.	खर्च शीर्षक	नगद		कुल जम्मा
		प्रदेश सरकार	संघ अनुदान	
चालु		**१७,३५,३८,०७**	**३,५५,५०,५९**	**२०,९०,८८,६६**
२११००	**पारिश्रमिक / सुविधा**	**२,६१,२५,६३**	**३०,३४,३८**	**२,९१,६०,०१**
२१११	पारिश्रमिक कर्मचारी	१,९२,९०,३९	१८,८९,०६	२,११,७९,४५
२१११२	पारिश्रमिक पदाधिकारी	२७,३८,६२	०	२७,३८,६२
२११२१	पोशाक	४,८१,३१	३८,४०	५,१९,७१
२११२२	खाद्यान्न	७,१६,६६	९,४५,००	१६,६१,६६
२११२३	औषधी उपचार खर्च	१,२०,०२	०	१,२०,०२
२११३२	महंगी भत्ता	७,५३,४६	६५,७६	८,१९,२२
२११३४	कर्मचारीको बैठक भत्ता	२,९५,७७	१९,२८	३,१५,०५
२११३५	कर्मचारी प्रोत्साहन तथा पुरस्कार	१,३६,६७	०	१,३६,६७
२११३९	अन्य भत्ता	६,८८,२९	३,२५	६,९१,५४
२११४१	पदाधिकारी बैठक भत्ता	१,४५,४०	५,३५	१,५०,७५
२११४२	पदाधिकारी अन्य सुविधा	७,३९,८०	०	७,३९,८०
२११४९	पदाधिकारी अन्य भत्ता	१९,२४	६८,२८	८७,५२
२१२००	**कर्मचारीको सामाजिक सुरक्षा खर्च**	**१,४१,७०**	**०**	**१,४१,७०**
२१२१२	योगदानमा आधारित निवृतभरण तथा उपदान कोष खर्च	४,३२	०	४,३२
२१२१३	योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च	१,३७,३८	०	१,३७,३८
२२१००	**सेवा महसुल**	**११,३५,९७**	**८०,५४**	**१२,१६,५१**
२२१११	पानी तथा बिजुली	७,६३,३०	५७,२४	८,२०,५४
२२११२	संचार महसुल	३,७२,६७	२३,३०	३,९५,९७
२२२००	**पूँजीगत सम्पत्तिको संचालन र सम्भार खर्च**	**३५,१८,९३**	**१,२८,४१**	**३६,४७,३४**
२२२११	इन्धन (पदाधिकारी)	३,२७,९६	०	३,२७,९६
२२२१२	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	९,३२,०७	२५,२०	९,५७,२७
२२२१३	सवारी साधन मर्मत खर्च	७,४५,१७	१५,००	७,६०,१७
२२२१४	बिमा तथा नवीकरण खर्च	२,८१,२३	८,१०	२,८९,३३
२२२२१	मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	५,४९,३७	१५,३१	५,६४,६८
२२२३१	निर्मित सार्वजनिक सम्पत्तिको मर्मत सम्भार खर्च	६,३१,८०	५७,४०	६,८९,२०
२२२९१	अन्य सम्पत्तिहरूको संचालन तथा सम्भार खर्च	५१,३३	७,४०	५८,७३
२२३००	**कार्यालय सामान तथा सेवाहरू**	**२०,१८,४७**	**३,७४,९९**	**२३,९३,४६**
२२३११	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	११,०९,१०	४५,४८	११,५४,५८
२२३१२	पशुपंक्षीहरूको आहार	०	३,६०	३,६०
२२३१३	पुस्तक तथा सामग्री खर्च	७८,८०	२,३१,८४	३,१०,६४
२२३१४	इन्धन - अन्य प्रयोजन	१,५३,५७	८,१०	१,६१,६७
२२३१५	पत्रपत्रिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	५,६२,७०	३४,५७	५,९७,२७
२२३१९	अन्य कार्यालय संचालन खर्च	१,१४,३०	५१,४०	१,६५,७०
२२४००	**सेवा तथा परामर्श खर्च**	**४६,२७,६७**	**५,२७,६८**	**५१,५५,३५**
२२४११	सेवा र परामर्श खर्च	५,१९,८८	२,७६	५,२२,६४
२२४१२	सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर संचालन खर्च	१,३१,७७	२,३५	१,३४,१२
२२४१३	करार सेवा शुल्क	३५,८१,९१	३,००,५७	३८,८२,४८
२२४१९	अन्य सेवा शुल्क	३,९४,११	२,२२,००	६,१६,११
२२५००	**कार्यक्रम सम्बन्धी खर्चहरू**	**५,९८,२४,४९**	**१,७१,२३,९७**	**७,६९,४८,४६**
२२५११	कर्मचारी तालिम खर्च	५,३४,६०	२,६४,९३	७,९९,५३
२२५१२	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	२४,०६,५६	४,६३,२०	२८,६९,७६
२२५२१	उत्पादन सामग्री / सेवा खर्च	१,२०,२७	२,००	१,२२,२७
२२५२२	कार्यक्रम खर्च	५,६६,६९,०६	१,६३,६०,८४	७,३०,२९,९०
२२५२९	विविध कार्यक्रम खर्च	९४,००	३३,००	१,२७,००
२२६००	**अनुगमन,मूल्यांकन र भ्रमण खर्च**	**१२,९२,१३**	**१,१४,७६**	**१४,०६,८९**
२२६११	अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	७,१८,८०	९७,२४	८,१६,०४
२२६१२	भ्रमण खर्च	४,७३,१३	१७,५२	४,९०,६५
२२६१३	विशिष्ट व्यक्ति तथा प्रतिनिधि मण्डलको भ्रमण खर्च	९७,७०	०	९७,७०
२२६१९	अन्य भ्रमण खर्च	२,५०	०	२,५०
२२७००	**विविध खर्च**	**६,६६,१६**	**१२,३०**	**६,७८,४६**
२२७११	विविध खर्च	६,६६,१६	१२,३०	६,७८,४६
२४२००	**आन्तरिक ऋणको व्याज, सेवा शुल्क तथा बैंक कमिसन**	**१६,६४,५६**	**०**	**१६,६४,५६**
२४२११	आन्तरिक ऋणको व्याज	१६,६४,५६	०	१६,६४,५६
२५३००	**अन्य सहायता**	**६,००**	**०**	**६,००**

खर्च संकेत नं.	खर्च शीर्षक	नगद		कुल जम्मा
		प्रदेश सरकार	संघ अनुदान	
२५३१४	धार्मिक तथा सांस्कृतिक संस्था सहायता	६,००	०	६,००
२६३००	**अन्य तहका सरकारहरूलाई अनुदान**	**४,१९,८२,९३**	**१,३६,९६,५०**	**५,५६,७९,४३**
२६३१२	स्थानीय निकाय सःशर्त चालु अनुदान	२,२१,००,००	०	२,२१,००,००
२६३३१	समानिकरण अनुदान	९५,५७,४३	०	९५,५७,४३
२६३३२	सशर्त अनुदान	३,३५,००	०	३,३५,००
२६३३३	विषेश अनुदान	३०,२५,००	३४,००,००	६४,२५,००
२६३३४	समपुरक अनुदान	६९,६५,५०	१,०२,९६,५०	१,७२,६२,००
२६४००	**सामाजिक सेवा अनुदान**	**५९,५०,००**	**०**	**५९,५०,००**
२६४११	सरकारी निकाय, समिति एवं बोर्डहरूलाई निःशर्त चालु अनुदान	१५,५०,००	०	१५,५०,००
२६४१२	सरकारी निकाय, समिति एवं बोर्डहरूलाई सःसर्त चालु अनुदान	४४,००,००	०	४४,००,००
२७१००	**सामाजिक सुरक्षा**	**१४,५८**	**९,००**	**२३,५८**
२७१११	सामाजिक सुरक्षा	१४,५८	०	१४,५८
२७११२	अन्य सामाजिक सुरक्षा	०	९,००	९,००
२७२००	**सामाजिक सहायता**	**५४,०६,३०**	**४,२४,३०**	**५८,३०,६०**
२७२११	छात्रवृत्ति	२,००,००	३,९०,८०	५,९०,८०
२७२१२	उद्दार, राहत तथा पुनर्स्थापना खर्च	५,००,००	०	५,००,००
२७२१३	औषधी खरिद खर्च	४६,८६,३०	३३,५०	४७,१९,८०
२७२१९	अन्य सामाजिक सहायता	२०,००	०	२०,००
२८१००	**सम्पत्ति सम्बन्धी खर्च**	**५,६९,५५**	**२३,७६**	**५,९३,३१**
२८१४२	घर भाडा	५,०७,०२	२३,७६	५,३०,७८
२८१४३	सवारी साधन तथा मेशिनर औजार भाडा	५६,७०	०	५६,७०
२८१४९	अन्य भाडा	५,८३	०	५,८३
२८९००	**भैपरी आउने चालु खर्च**	**१,८५,९३,००**	**०**	**१,८५,९३,००**
२८९११	भैपरी आउने चालु खर्च	१,८५,९३,००	०	१,८५,९३,००
पुँजीगत		**१०,०७,१७,९२**	**१५,९०,०२,८८**	**२५,९७,२०,८०**
३११००	**स्थिर सम्पत्ति प्राप्ति खर्च**	**९,६६,५२,९२**	**१५,७३,९२,८८**	**२५,४०,४५,८०**
३१११९	आवासिय भवन निर्माण/खरिद	२,२०,००	०	२,२०,००
३१११२	गैर आवासिय भवन निर्माण/खरिद	३,१३,९३,०७	१,३४,७३,५०	४,४८,६६,५७
३१११३	निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार खर्च	०	२०,००	२०,००
३११२१	सवारी साधन	८,५३,४१	४,९८,००	१३,५१,४१
३११२२	मेशिनरी तथा औजार	१,९८,५५,७३	३,४१,१५	२,०१,९६,८८
३११२३	फर्निचर तथा फिक्चर्स	९,४७,१४	६६,५५	१०,१३,६९
३११३२	कम्प्युटर सफ्टवेयर निर्माण तथा खरीद खर्च एवं अन्य बौद्धिक सम्पत्ती प्राप्ति खर्च	०	३,८८	३,८८
३११३४	कम्प्युटर सफ्टवेयर निर्माण तथा खरीद खर्च	१,७४,२५	४,५०	१,७८,७५
३११३५	पूँजीगत परामर्श खर्च	०	६५,००	६५,००
३११५१	सडक तथा पूल निर्माण	२६,३६,००	५,४३,४८,००	५,६९,८४,००
३११५३	विद्युत संरचना निर्माण	१३,५३,२५	०	१३,५३,२५
३११५४	तटबन्ध तथा बाँध निर्माण	९,८३,२५	८३,४८,००	९३,३१,२५
३११५५	सिंचाइ संरचना निर्माण	६७,११,७०	१,५०,८६,३०	२,१७,९८,००
३११५६	खानेपानी संरचना निर्माण	३२,९४,४०	८२,४६,००	१,१५,४०,४०
३११५७	वन तथा वातावरण संरक्षण	७०,१२,५५	१३,४५,००	८३,५७,५५
३११५८	सरसफाइ संरचना निर्माण	५,०८,२२	३६,००,००	४१,०८,२२
३११५९	अन्य सार्वजनिक निर्माण	१,८७,१५,४१	४,५६,२५,००	६,४३,४०,४१
३११६१	निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार खर्च	१७,१८,७५	५,००,००	२२,१८,७५
३११७१	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	०	५०,२०,००	५०,२०,००
३११७२	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	२,७५,७९	८,०२,००	१०,७७,७९
३१५००	**भैपरी आउने पूँजीगत**	**४०,६५,००**	**१६,१०,००**	**५६,७५,००**
३१५११	भैपरी आउने पूँजीगत	४०,६५,००	१६,१०,००	५६,७५,००
	कुल जम्मा	**२७,४२,५५,९९**	**१९,४५,५३,४७**	**४६,८८,०९,४६**

साधारण र विकासगत व्यय अनुमान

आर्थिक वर्ष २०७९/८०

अनुसूची - ६
(रु.हजारमा)

शीर्षक	२०७८/७९ को विनियोजन	२०७९/८० को विनियोजन	वृद्धि प्रतिशत
साधारण	**१४,४९,३०,४७**	**१९,०१,५६,१०**	**३१.२१**
१ प्रतिवद्ध खर्च- तलव, निवृत्तभरण, सामाजिक सुरक्षा समेत	२,५९,६४,१७	३,२७,०९,९७	२५.९८
२ संचालन तथा कार्यक्रम खर्च	८,२८,९२,३०	११,३०,७८,७०	३६.४२
३ सशर्त चालु अनुदान	१४,१०,००	२,८०,५०,००	१८८९.३६
४ वित्तीय हस्तान्तरण समानीकरण अनुदान	१,२०,००,००	९५,५७,४३	-२०.३५
५ वित्तीय हस्तान्तरुण सशर्त अनुदान	१,२५,००,००	३,३५,००	-९७.३२
६ वित्तीय हस्तान्तरण विशेष अनुदान	१,०१,६४,००	६४,२५,००	-३६.७९
विकास	**१९,१९,८३,८३**	**२७,६९,८८,८०**	**४४.२८**
७ पुँजीगत खर्च	१८,०५,८०,८३	२५,९७,२०,८०	४३.८३
८ सशर्त पुँजीगत अनुदान	१६,००,००	६,००	-९९.६३
१२ वित्तीय हस्तान्तरण समपुरक	९८,०३,००	१,७२,६२,००	७६.०९
ऋणको सांवा तथा ब्याज भुक्तानी	**१०,००,००**	**१६,६४,५६**	**६६.४६**
१३ ऋणको सांवा तथा ब्याज भुक्तानी	१०,००,००	१६,६४,५६	६६.४६
कुल जम्मा	**३३,७९,१४,३०**	**४६,८८,०९,४६**	**३८.७४**

नोटः-विशेष अनुदान २०७८।७९ देखि साधारण र विकास गरि छुट्याइएको ।

खर्च शीर्षकगत व्यय अनुमान (वित्तीय व्यवस्था सहित)

आर्थिक वर्ष २०७९/८०

अनुसूची - ७
(रु.हजारमा)

शीर्षक	२०७७/७८ को यथार्थ खर्च	२०७८/७९ को संशोधित अनुमान	२०७९/८० को लक्ष्य	स्रोत		
				प्रदेश सरकार	संघ अनुदान	
					संघ	वैदेशिक
चालु	८,६३,४५,१४	५,९२,३४,२१	२०,९०,८८,६६	१७,३५,३८,०७	३,१३,४०,४७	४२,१०,१२
२१००० पारिश्रमिक / सुविधा	१,७७,१०,९७	१,३०,६१,६२	२,९३,०१,७१	२,६२,६७,३३	३०,१६,४३	१७,९५
२११०० पारिश्रमिक / सुविधा	१,७७,०३,७४	१,३०,५९,७८	२,९१,६०,०१	२,६१,२५,६३	३०,१६,४३	१७,९५
२१११० नगदमा दिइने पारिश्रमिक र सुविधा	१,४६,५६,२५	१,१४,७०,८९	२,३९,१८,०७	२,२०,२९,०१	१८,८९,०६	०
२११११ पारिश्रमिक कर्मचारी	१,२८,४५,६४	१,००,३२,०५	२,११,७९,४५	१,९२,९०,३९	१८,८९,०६	०
२१११२ पारिश्रमिक पदाधिकारी	१८,१०,६१	१४,३८,८४	२७,३८,६२	२७,३८,६२	०	०
२११२० जिन्सी वा जिन्सी वापत कर्मचारी दिइने पारिश्रमिक सुविधा	८,३२,१६	५,९३,८०	२३,०१,३९	१३,१७,९९	९,७२,८०	१०,६०
२११२१ पोशाक	२,३८,८५	२,१७,१०	५,१९,७१	४,८१,३१	२७,८०	१०,६०
२११२२ खाद्यान्न	५,९३,३१	३,७६,७०	१६,६१,६६	७,१६,६६	९,४५,००	०
२११२३ औषधी उपचार खर्च	०	०	१,२०,०२	१,२०,०२	०	०
२११३० कर्मचारी भत्ता	१६,१३,८९	६,२४,५४	१९,६२,४८	१८,७४,१९	८६,२९	२,००
२११३२ महंगी भत्ता	५,२६,२४	४,०१,३३	८,१९,२२	७,५३,४६	६५,७६	०
२११३४ कर्मचारीको बैठक भत्ता	२,४५,४१	७१,३७	३,१५,०५	२,९५,७७	१७,२८	२,००
२११३५ कर्मचारी प्रोत्साहन तथा पुरस्कार	१,३८,४७	८,३६	१,३६,६७	१,३६,६७	०	०
२११३९ अन्य भत्ता	७,०३,७७	१,४३,४८	६,९१,५४	६,८८,२९	३,२५	०
२११४० पदाधिकारी भत्ता तथा अन्य सुविधा	६,०१,४४	३,७०,५५	९,७८,०७	९,०४,४४	६८,२८	५,३५
२११४१ पदाधिकारी बैठक भत्ता	१,८९,७७	३७,६३	१,५०,७५	१,४५,४०	०	५,३५
२११४२ पदाधिकारी अन्य सुविधा	४,०४,४७	३,१८,१०	७,३९,८०	७,३९,८०	०	०
२११४९ पदाधिकारी अन्य भत्ता	७,२०	१४,८२	८७,५२	१९,२४	६८,२८	०
२१२०० कर्मचारीको सामाजिक सुरक्षा खर्च	७,२३	१,८४	१,४१,७०	१,४१,७०	०	०
२१२१० कर्मचारीको सामाजिक सुरक्षा खर्च	७,२३	१,८४	१,४१,७०	१,४१,७०	०	०
२१२१२ योगदानमा आधारित निवृतभरण तथा उपदान कोष खर्च	०	०	४,३२	४,३२	०	०
२१२१३ योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च	७,२३	१,८४	१,३७,३८	१,३७,३८	०	०
२२००० मालसामान तथा सेवाको उपयोग	२,५८,००,०७	१,५४,६५,५८	९,१४,४६,४७	७,३०,८३,८२	१,४१,७०,४८	४१,९२,१७
२२१०० सेवा महसुल	६,६०,४५	४,५९,०७	१२,१६,५१	११,३५,९७	६५,०६	१५,४८
२२११० सेवा महसुल	६,६०,४५	४,५९,०७	१२,१६,५१	११,३५,९७	६५,०६	१५,४८
२२१११ पानी तथा बिजुली	४,६५,६३	३,४२,४५	८,२०,५४	७,६३,३०	४९,०८	८,१६
२२११२ संचार महसुल	१,९४,८२	१,१६,६२	३,९५,९७	३,७२,६७	१५,९८	७,३२
२२२०० पूँजीगत सम्पत्तिको संचालन र सम्भार खर्च	१९,०५,५४	१३,५२,५९	३६,४७,३४	३५,१८,९३	१,२१,९०	६,५१
२२२१० सवारी साधनको संचालन तथा सम्भार खर्च	१२,२९,७०	१०,५८,५८	२३,३४,७३	२२,८६,४३	४८,३०	०
२२२११ इन्धन (पदाधिकारी)	१,१३,३५	१,१६,४५	३,२७,९६	३,२७,९६	०	०
२२२१२ इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	५,३८,०२	५,२६,२८	९,५७,२७	९,३२,०७	२५,२०	०
२२२१३ सवारी साधन मर्मत खर्च	४,९१,९८	३,४१,९७	७,६०,१७	७,४५,१७	१५,००	०
२२२१४ बिमा तथा नवीकरण खर्च	८६,३५	७३,८८	२,८९,३३	२,८१,२३	८,१०	०
२२२२० मेशिनरी तथा औजार संचालन तथा सम्भार खर्च	२,९८,२०	१,६३,१४	५,६४,६८	५,४९,३७	१०,८०	४,५१
२२२२१ मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	२,९८,२०	१,६३,१४	५,६४,६८	५,४९,३७	१०,८०	४,५१
२२२३० निर्मित सार्वजनिक सम्पत्तिको संभार खर्च	३,६३,३६	१,२४,७५	६,८९,२०	६,३१,८०	५७,४०	०
२२२३१ निर्मित सार्वजनिक सम्पत्तिको मर्मत सम्भार खर्च	३,६३,३६	१,२४,७५	६,८९,२०	६,३१,८०	५७,४०	०
२२२९० अन्य सम्पत्तिहरूको संचालन तथा सम्भार खर्च	१४,२८	६,१२	५८,७३	५१,३३	५,४०	२,००
२२२९१ अन्य सम्पत्तिहरूको संचालन तथा सम्भार खर्च	१४,२८	६,१२	५८,७३	५१,३३	५,४०	२,००
२२३०० कार्यालय सामान तथा सेवाहरू	१४,८३,५१	१०,०३,२९	२३,९३,४६	२०,१८,४७	३,२८,३८	४६,६१
२२३१० कार्यालय सामान तथा सेवाहरू	१४,८३,५१	१०,०३,२९	२३,९३,४६	२०,१८,४७	३,२८,३८	४६,६१
२२३११ मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	९,२५,१५	६,३९,१८	११,५४,५८	११,०९,१०	२४,४८	२१,००
२२३१२ पशुपंक्षीहरूको आहार	१,१५	४,०१	३,६०	०	३,६०	०
२२३१३ पुस्तक तथा सामग्री खर्च	३६,२०	१८,७७	३,१०,६४	७८,८०	२,३१,८४	०
२२३१४ इन्धन - अन्य प्रयोजन	७१,४६	४८,३४	१,६१,६७	१,५३,५७	८,१०	०
२२३१५ पत्रपत्रिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	३,४९,०२	२,३४,०३	५,९७,२७	५,६२,७०	२४,९६	९,६१
२२३१९ अन्य कार्यालय संचालन खर्च	१,००,५३	५८,९६	१,६५,७०	१,१४,३०	३५,४०	१६,००
२२४०० सेवा तथा परामर्श खर्च	२५,७१,९०	२४,१०,४०	५१,५५,३५	४६,२७,६७	५,०५,४२	२२,२६
२२४१० परामर्श तथा अन्य सेवा शुल्क	२५,७१,९०	२४,१०,४०	५१,५५,३५	४६,२७,६७	५,०५,४२	२२,२६
२२४११ सेवा र परामर्श खर्च	१,२२,२०	३९,२५	५,२२,६४	५,१९,८८	०	२,७६
२२४१२ सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर संचालन खर्च	९०,२७	१३,५८	१,३४,१२	१,३१,७७	२,३५	०
२२४१३ करार सेवा शुल्क	२१,०९,७८	१९,६६,९५	३८,८२,४८	३५,८१,९१	२,८१,०७	१९,५०
२२४१९ अन्य सेवा शुल्क	२,४९,६५	३,९०,६२	६,१६,११	३,९४,११	२,२२,००	०
२२५०० कार्यक्रम सम्वन्धी खर्चहरू	१,७७,६८,१६	९३,९२,८२	७,६९,४८,४६	५,९८,२४,४९	१,३०,३६,४२	४०,८७,५५

शीर्षक	२०७७/७८ को यथार्थ खर्च	२०७८/७९ को संशोधित अनुमान	२०७९/८० को लक्ष्य	स्रोत		
				प्रदेश सरकार	संघ अनुदान	
					संघ	वैदेशिक
२२५१० तालिम तथा गोष्ठी	**३२,६४,२९**	**१४,२६,३९**	**३६,६९,२९**	**२९,४१,१६**	**६,३९,५१**	**८८,६२**
२२५११ कर्मचारी तालिम खर्च	३,६२,४९	५,२७,८२	७,९९,५३	५,३४,६०	१,७७,५१	८७,४२
२२५१२ सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	२९,०१,८०	८,९८,५७	२८,६९,७६	२४,०६,५६	४,६२,००	१,२०
२२५२० उत्पादन सामग्री, सेवा तथा अन्य कार्यक्रम खर्च	**१,४५,०३,८७**	**७९,६६,४३**	**७,३२,७९,१७**	**५,६८,८३,३३**	**१,२३,९६,९१**	**३९,९८,९३**
२२५२१ उत्पादन सामग्री / सेवा खर्च	१,६९,०४	६९,३५	१,२२,२७	१,२०,२७	२,००	०
२२५२२ कार्यक्रम खर्च	१,१४,६७,४५	७८,७९,८७	७,३०,२९,९०	५,६६,६९,०६	१,२३,६१,९१	३९,९८,९३
२२५२९ विविध कार्यक्रम खर्च	२८,६७,३८	१७,२१	१,२७,००	९४,००	३३,००	०
२२६०० अनुगमन,मूल्यांकन र भ्रमण खर्च	**७,६९,५२**	**५,३६,७८**	**१४,०६,८९**	**१२,९२,१३**	**१,०३,५८**	**११,१८**
२२६१० अनुगमन,मूल्यांकन र भ्रमण खर्च	**७,६९,५२**	**५,३६,७८**	**१४,०६,८९**	**१२,९२,१३**	**१,०३,५८**	**११,१८**
२२६११ अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	४,१३,८५	३,४५,६६	८,१६,०४	७,१८,८०	८६,०६	११,१८
२२६१२ भ्रमण खर्च	३,१३,१९	१,७०,५९	४,९०,६५	४,७३,१३	१७,५२	०
२२६१३ विशिष्ट व्यक्ति तथा प्रतिनिधि मण्डलको भ्रमण खर्च	४२,१४	२०,५३	९७,७०	९७,७०	०	०
२२६१९ अन्य भ्रमण खर्च	३४	०	२,५०	२,५०	०	०
२२७०० विविध खर्च	**६,४०,९९**	**३,१०,६३**	**६,७८,४६**	**६,६६,१६**	**९,७२**	**२,५८**
२२७१० विविध खर्च	**६,४०,९९**	**३,१०,६३**	**६,७८,४६**	**६,६६,१६**	**९,७२**	**२,५८**
२२७११ विविध खर्च	६,४०,९९	३,१०,६३	६,७८,४६	६,६६,१६	९,७२	२,५८
२४००० व्याज, सेवा शुल्क तथा बैंक कमिशन	**०**	**०**	**१६,६४,५६**	**१६,६४,५६**	**०**	**०**
२४२०० आन्तरिक ऋणको व्याज, सेवा शुल्क तथा बैंक कमिसन	**०**	**०**	**१६,६४,५६**	**१६,६४,५६**	**०**	**०**
२४२१० आन्तरिक ऋणको व्याज, सेवा शुल्क तथा बैंक कमिसन	**०**	**०**	**१६,६४,५६**	**१६,६४,५६**	**०**	**०**
२४२११ आन्तरिक ऋणको व्याज	०	०	१६,६४,५६	१६,६४,५६	०	०
२५००० सहायता	**०**	**३१,७५,९७**	**६,००**	**६,००**	**०**	**०**
२५३०० अन्य सहायता	**०**	**३१,७५,९७**	**६,००**	**६,००**	**०**	**०**
२५३१० अन्य सामाजिक संस्थालाई सहायता	**०**	**३१,७५,९७**	**६,००**	**६,००**	**०**	**०**
२५३११ शैक्षिक संस्थाहरूलाई सहायता	०	३१,७५,९७	०	०	०	०
२५३१४ धार्मिक तथा सांस्कृतिक संस्था सहायता	०	०	६,००	६,००	०	०
२६००० अनुदान	**३,७५,८०,२६**	**२,६३,३४,८४**	**६,१६,२९,४३**	**४,७९,३२,९३**	**१,३६,९६,५०**	**०**
२६३०० अन्य तहका सरकारहरूलाई अनुदान	**३,२४,६०,९०**	**२,४०,९४,८४**	**५,५६,७९,४३**	**४,१९,८२,९३**	**१,३६,९६,५०**	**०**
२६३१० स्थानीय निकाय चालु अनुदान	**०**	**०**	**२,२१,००,००**	**२,२१,००,००**	**०**	**०**
२६३१२ स्थानीय निकाय सःशर्त चालु अनुदान	०	०	२,२१,००,००	२,२१,००,००	०	०
२६३३० आन्तरिक अनुदान	**३,२४,६०,९०**	**२,४०,९४,८४**	**३,३५,७९,४३**	**१,९८,८२,९३**	**१,३६,९६,५०**	**०**
२६३३१ समानिकरण अनुदान	९९,५७,५३	९२,४३,०४	९५,५७,४३	९५,५७,४३	०	०
२६३३२ सशर्त अनुदान	१,५०,१६,५७	१,११,२७,९२	३,३५,००	३,३५,००	०	०
२६३३३ विषेश अनुदान	४८,६८,५७	२२,०९,३८	६४,२५,००	३०,२५,००	३४,००,००	०
२६३३४ समपुरक अनुदान	२६,१८,२३	१५,१४,५०	१,७२,६२,००	६९,६५,५०	१,०२,९६,५०	०
२६४०० सामाजिक सेवा अनुदान	**५१,१९,३६**	**२२,४०,००**	**५९,५०,००**	**५९,५०,००**	**०**	**०**
२६४१० चालु अनुदान	**३८,३२,५५**	**१४,००,००**	**५९,५०,००**	**५९,५०,००**	**०**	**०**
२६४११ सरकारी निकाय, समिति एवं बोर्डहरूलाई निःशर्त चालु अनुदान	१४,३२,१०	१४,००,००	१५,५०,००	१५,५०,००	०	०
२६४१२ सरकारी निकाय, समिति एवं बोर्डहरूलाई सःसर्त चालु अनुदान	०	०	४४,००,००	४४,००,००	०	०
२६४१३ अन्य संस्थालाई अनुदान' सःशर्त	२४,००,४५	०	०	०	०	०
२६४२० पुंजीगत अनुदान	**१२,८६,८१**	**८,४०,००**	**०**	**०**	**०**	**०**
२६४२२ सरकारी निकाय, समिति, बोर्ड — पुजिगत सःशर्त अनुदान	१२,८६,८१	८,४०,००	०	०	०	०
२७००० सामाजिक सुरक्षा	**४८,९०,८५**	**८,०९,७८**	**५८,५४,१८**	**५४,२०,८८**	**४,३३,३०**	**०**
२७१०० सामाजिक सुरक्षा	**३,१२**	**९८**	**२३,५८**	**१४,५८**	**९,००**	**०**
२७११० सामाजिक सुरक्षा	**३,१२**	**९८**	**२३,५८**	**१४,५८**	**९,००**	**०**
२७१११ सामाजिक सुरक्षा	३,१२	९८	१४,५८	१४,५८	०	०
२७११२ अन्य सामाजिक सुरक्षा	०	०	९,००	०	९,००	०
२७२०० सामाजिक सहायता	**४८,८७,७३**	**८,०८,८०**	**५८,३०,६०**	**५४,०६,३०**	**४,२४,३०**	**०**
२७२१० सामाजिक सहायता	**४८,८७,७३**	**८,०८,८०**	**५८,३०,६०**	**५४,०६,३०**	**४,२४,३०**	**०**
२७२११ छात्रवृत्ति	१,५१,३२	१,९३,७३	५,९०,८०	२,००,००	३,९०,८०	०
२७२१२ उद्दार, राहत तथा पुनर्स्थापना खर्च	०	०	५,००,००	५,००,००	०	०
२७२१३ औषधी खरिद खर्च	४७,३६,४१	६,०३,८२	४७,१९,८०	४६,८६,३०	३३,५०	०
२७२१९ अन्य सामाजिक सहायता	०	११,२५	२०,००	२०,००	०	०
२८००० अन्य खर्च	**३,६२,९९**	**३,८६,४२**	**१,९१,८६,३१**	**१,९१,६२,५५**	**२३,७६**	**०**
२८१०० सम्पत्ति सम्वन्धी खर्च	**३,५८,९९**	**२,२२,८७**	**५,९३,३१**	**५,६९,५५**	**२३,७६**	**०**
२८१४० भाडा	**३,५८,९९**	**२,२२,८७**	**५,९३,३१**	**५,६९,५५**	**२३,७६**	**०**
२८१४२ घर भाडा	३,२३,०४	२,०२,२२	५,३०,७८	५,०७,०२	२३,७६	०
२८१४३ सवारी साधन तथा मेशिनर औजार भाडा	३५,८७	२०,६५	५६,७०	५६,७०	०	०
२८१४९ अन्य भाडा	८	०	५,८३	५,८३	०	०
२८२०० फिर्ता खर्च	**४,००**	**१,६३,५५**	**०**	**०**	**०**	**०**

शीर्षक	२०७७/७८ को यथार्थ खर्च	२०७८/७९ को संशोधित अनुमान	२०७९/८० को लक्ष्य	स्रोत		
				प्रदेश सरकार	संघ अनुदान	
					संघ	वैदेशिक
२८२१० फिर्ता खर्च	**४,००**	**१,६३,५५**	**०**	**०**	**०**	**०**
२८२११ राजस्व फिर्ता	४,००	०	०	०	०	०
२८२१९ अन्य फिर्ता	०	१,६३,५५	०	०	०	०
२८९०० भैपरी आउने चालु खर्च	**०**	**०**	**१,८५,९३,००**	**१,८५,९३,००**	**०**	**०**
२८९१० भैपरी आउने चालु खर्च	**०**	**०**	**१,८५,९३,००**	**१,८५,९३,००**	**०**	**०**
२८९११ भैपरी आउने चालु खर्च	०	०	१,८५,९३,००	१,८५,९३,००	०	०
पुँजीगत	**१३,९०,५२,३२**	**३,७६,३२,९२**	**२५,९७,२०,८०**	**१०,०७,१७,९२**	**१४,५७,७८,००**	**१,३२,२४,८८**
३१००० पूँजीगत खर्च	**१३,९०,५२,३२**	**३,७६,३२,९२**	**२५,९७,२०,८०**	**१०,०७,१७,९२**	**१४,५७,७८,००**	**१,३२,२४,८८**
३११०० स्थिर सम्पत्ति प्राप्ति खर्च	**१३,८७,१२,४२**	**३,७६,२०,५८**	**२५,४०,४५,८०**	**९,६६,५२,९२**	**१४,४१,६८,००**	**१,३२,२४,८८**
३१११० भवन तथा संरचना	**२,६७,१९,८९**	**५४,७१,३८**	**४,५१,०६,५७**	**३,१६,१३,०७**	**१,३४,९३,५०**	**०**
३११११ आवासिय भवन निर्माण/खरिद	४०,०१	०	२,२०,००	२,२०,००	०	०
३१११२ गैर आवासिय भवन निर्माण/खरिद	२,६६,७९,८८	५४,७१,३८	४,४८,६६,५७	३,१३,९३,०७	१,३४,७३,५०	०
३१११३ निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार खर्च	०	०	२०,००	०	२०,००	०
३११२० सवारी साधन तथा मेशिनरी औजार	**१,४५,११,१२**	**६७,१३,०२**	**२,२५,६१,९८**	**२,१६,५६,२८**	**८,७५,७०**	**३०,००**
३११२१ सवारी साधन	२४,७०,५२	२३,५२,५४	१३,५१,४१	८,५३,४१	४,९८,००	०
३११२२ मेशिनरी तथा औजार	१,१५,९०,५१	४१,३८,६४	२,०१,९६,८८	१,९८,५५,७३	३,१५,१५	२६,००
३११२३ फर्निचर तथा फिक्चर्स	४,५०,०९	२,२१,८४	१०,१३,६९	९,४७,१४	६२,५५	४,००
३११३० अन्य पूँजीगत खर्च	**९५,३९**	**१२,९५**	**२,४७,६३**	**१,७४,२५**	**६९,५०**	**३,८८**
३११३२ कम्प्युटर सफ्टवेयर निर्माण तथा खरीद खर्च एवं अन्य बौद्धिक सम्पत्ती प्राप्ति खर्च	०	०	३,८८	०	०	३,८८
३११३४ कम्प्युटर सफ्टवेयर निर्माण तथा खरीद खर्च	९५,३९	१२,९५	१,७८,७५	१,७४,२५	४,५०	०
३११३५ पूँजीगत परामर्श खर्च	०	०	६५,००	०	६५,००	०
३११५० सार्वजनिक निर्माण	**९,५९,७५,३८**	**२,४९,०७,२३**	**१७,७८,१३,०८**	**४,१२,१४,७८**	**१२,५३,५२,३०**	**१,१२,४६,००**
३११५१ सडक तथा पूल निर्माण	२,४३,१६,८६	१,०३,४४,०९	५,६९,८४,००	२६,३६,००	५,४३,४८,००	०
३११५३ विद्युत संरचना निर्माण	१८	०	१३,५३,२५	१३,५३,२५	०	०
३११५४ तटबन्ध तथा बाँध निर्माण	२८,८२,९२	१४,८९,७०	९३,३१,२५	९,८३,२५	८३,४८,००	०
३११५५ सिंचाइ संरचना निर्माण	१,५४,४१,८५	५०,८०,९६	२,१७,९८,००	६७,११,७०	१,४२,२०,३०	८,६६,००
३११५६ खानेपानी संरचना निर्माण	८५,९९,५४	३७,१०,८७	१,१५,४०,४०	३२,९४,४०	८२,४६,००	०
३११५७ वन तथा वातावरण संरक्षण	३५,७८,५४	५,९३,७४	८३,५७,५५	७०,१२,५५	९,६५,००	३,८०,००
३११५८ सरसफाइ संरचना निर्माण	४९,३९,६१	१,६१,१८	४१,०८,२२	५,०८,२२	३६,००,००	०
३११५९ अन्य सार्वजनिक निर्माण	३,६२,१५,८८	३५,२६,६९	६,४३,४०,४१	१,८७,१५,४१	३,५६,२५,००	१,००,००,००
३११६० निर्मित संरचनाको सुधार खर्च	**५,४२,४६**	**२,६५,४१**	**२२,१८,७५**	**१७,१८,७५**	**०**	**५,००,००**
३११६१ निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार खर्च	५,४२,४६	२,६५,४१	२२,१८,७५	१७,१८,७५	०	५,००,००
३११७० पूँजीगत सुधार खर्च	**८,६८,१८**	**२,५०,५९**	**६०,९७,७९**	**२,७५,७९**	**४३,७७,००**	**१४,४५,००**
३११७१ पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	४,८८,४९	१,६२,५८	५०,२०,००	०	३५,७५,००	१४,४५,००
३११७२ पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	३,७९,६९	८८,०१	१०,७७,७९	२,७५,७९	८,०२,००	०
३१५०० भैपरी आउने पूँजीगत	**३,३९,९०**	**१२,३४**	**५६,७५,००**	**४०,६५,००**	**१६,१०,००**	**०**
३१५१० भैपरी आउने पूँजीगत	**३,३९,९०**	**१२,३४**	**५६,७५,००**	**४०,६५,००**	**१६,१०,००**	**०**
३१५११ भैपरी आउने पूँजीगत	३,३९,९०	१२,३४	५६,७५,००	४०,६५,००	१६,१०,००	०
जम्मा खर्च	**२२,५३,९७,४६**	**९,६८,६७,१३**	**४६,८८,०९,४६**	**२७,४२,५५,९९**	**१७,७१,१८,४७**	**१,७४,३५,००**

प्रशासनिक व्यय अनुमान

आर्थिक वर्ष २०७९/८०

अनुसूची - ८
(रु.हजारमा)

शीर्षक	२०७७/७८ को यथार्थ खर्च	२०७८/७९ को संशोधित अनुमान	२०७९/८० को लक्ष्य	स्रोत		
				प्रदेश सरकार	संघ अनुदान	
					संघ	वैदेशिक
संवैधानिक अंगहरु	४२,२२,४७	२०,१६,८३	४८,५४,१४	४८,५४,१४	०	०
प्रदेश सभा	**३७,६९,८७**	**१७,५९,३०**	**३८,८७,४७**	**३८,८७,४७**	**०**	**०**
चालु	२७,४०,९५	१७,३६,०५	३७,२५,४७	३७,२५,४७	०	०
पुँजीगत	१०,२८,९२	२३,२५	१,६२,००	१,६२,००	०	०
प्रदेश लोक सेवा आयोग	**४,५२,६०**	**२,५७,५३**	**९,६६,६७**	**९,६६,६७**	**०**	**०**
चालु	२,६७,१४	२,४६,३२	७,८५,७३	७,८५,७३	०	०
पुँजीगत	१,८५,४६	११,२१	१,८०,९४	१,८०,९४	०	०
मन्त्रालय	**१९,१५,८१,७७**	**७,३४,३३,४७**	**३८,६२,७३,३३**	**१९,३२,१९,८६**	**१७,५६,१८,४७**	**१,७४,३५,००**
मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	**४,०५,४८**	**२,३३,०८**	**४,३०,१८**	**४,३०,१८**	**०**	**०**
चालु	३,०४,७२	१,९७,११	४,०९,६८	४,०९,६८	०	०
पुँजीगत	१,००,७६	३५,९७	२०,५०	२०,५०	०	०
मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	**३,२४,१६,९१**	**१०,०३,२१**	**१,७३,९३,९१**	**१,३३,९५,९१**	**२,७५,००**	**३७,२३,००**
चालु	४०,०२,७६	८,२२,८१	१,४४,९१,७३	१,१०,२७,६१	२,७५,००	३१,८९,१२
पुँजीगत	२,८४,१४,१५	१,८०,४०	२९,०२,१८	२३,६८,३०	०	५,३३,८८
अर्थ मन्त्रालय	**१२,९२,८३**	**६,५०,२८**	**२४,९०,४५**	**२४,९०,४५**	**०**	**०**
चालु	९,९८,७३	४,८५,७७	२२,७५,९५	२२,७५,९५	०	०
पुँजीगत	२,९४,१०	१,६४,५१	२,१४,५०	२,१४,५०	०	०
उद्योग, पर्यटन तथा वन मन्त्रालय	**२,२२,७२,२२**	**६८,००,७९**	**४,८४,६४,६०**	**४,४०,२७,६०**	**२६,१२,००**	**१८,२५,००**
चालु	८५,१२,५५	५४,९५,००	२,६२,२६,८९	२,४८,७९,८९	१३,४७,००	०
पुँजीगत	१,३७,५९,६७	१३,०५,७९	२,२२,३७,७१	१,९१,४७,७१	१२,६५,००	१८,२५,००
कानून,न्याय तथा प्रदेश सभा मामिला मन्त्रालय	**०**	**३७,३६**	**५,३३,२८**	**५,३३,२८**	**०**	**०**
चालु	०	३७,३६	४,९५,७८	४,९५,७८	०	०
पुँजीगत	०	०	३७,५०	३७,५०	०	०
भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	**१,७१,५७,३३**	**४४,९५,५६**	**२,७४,२५,००**	**२,४५,१५,००**	**२९,१०,००**	**०**
चालु	९५,९७,४३	२८,२५,०१	१,७१,५९,१०	१,४२,४९,१०	२९,१०,००	०
पुँजीगत	७५,५९,९०	१६,७०,५५	१,०२,६५,९०	१,०२,६५,९०	०	०
खानेपानी तथा ऊर्जा विकास मन्त्रालय	**०**	**३८,६५,०९**	**१,६८,८६,७१**	**८५,९८,७१**	**८२,८८,००**	**०**
चालु	०	३,६८,७८	१६,३८,७१	१६,३८,७१	०	०
पुँजीगत	०	३४,९६,३१	१,५२,४८,००	६९,६०,००	८२,८८,००	०
गृह तथा संचार मन्त्रालय	**४५,२०,८१**	**१८,७४,१६**	**६४,३३,२०**	**६४,३३,२०**	**०**	**०**
चालु	११,९५,६५	१४,८३,६१	३१,५९,२०	३१,५९,२०	०	०
पुँजीगत	३३,२५,१६	३,९०,५५	३२,७४,००	३२,७४,००	०	०
वाणिज्य,आपूर्ति तथा विज्ञान प्रविधि मन्त्रालय	**०**	**२,४३,७०**	**२,६०,१४**	**२,६०,१४**	**०**	**०**
चालु	०	२१,३७	२,३५,७४	२,३५,७४	०	०
पुँजीगत	०	२,२२,३३	२४,४०	२४,४०	०	०
भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	**७,०२,३८,६७**	**२,७७,८६,०५**	**१८,०८,४५,६४**	**२,८०,४५,१४**	**१४,१९,३४,५०**	**१,०८,६६,००**
चालु	४५,०४,५५	३१,२४,९७	१,७१,२९,३७	८७,३२,८७	८३,९६,५०	०
पुँजीगत	६,५७,३४,१२	२,४६,६१,०८	१६,३७,१६,२७	१,९३,१२,२७	१३,३५,३८,००	१,०८,६६,००
महिला,बालबालिका,युवा तथा खेलकुद मन्त्रालय	**०**	**५,१७,४४**	**६१,९८,५७**	**५१,३४,०७**	**१०,६४,५०**	**०**
चालु	०	२,०८,४८	२८,६७,५७	१९,०८,०७	९,५९,५०	०
पुँजीगत	०	३,०८,९६	३३,३१,००	३२,२६,००	१,०५,००	०
सामाजिक विकास मन्त्रालय	**४,३१,९६,३२**	**२,५८,६५,८७**	**७,८०,९६,५८**	**५,८५,४१,११**	**१,८५,३४,४७**	**१०,२१,००**
चालु	२,४६,२१,७३	२,०७,०३,८६	४,५५,४०,६८	२,७०,६७,२१	१,७४,५२,४७	१०,२१,००
पुँजीगत	१,८५,७४,५९	५१,६२,०१	३,२५,५५,९०	३,१४,७३,९०	१०,८२,००	०
प्रदेश नीति तथा योजना आयोग	**८१,२०**	**६०,८८**	**८,१५,०७**	**८,१५,०७**	**०**	**०**
चालु	६७,६१	६०,८८	७,६५,०७	७,६५,०७	०	०
पुँजीगत	१३,५९	०	५०,००	५०,००	०	०
अर्थ मन्त्रालय-वितिय व्यवस्था तथा ऋण भुक्तानी	**०**	**०**	**१६,६४,५६**	**१६,६४,५६**	**०**	**०**
अर्थ - आन्तरिक ऋण भुक्तानी	**०**	**०**	**१६,६४,५६**	**१६,६४,५६**	**०**	**०**
चालु	०	०	१६,६४,५६	१६,६४,५६	०	०
अर्थ बजेट	**७४,८८**	**०**	**६,११,००,००**	**५,९६,००,००**	**१५,००,००**	**०**
अर्थ - विविध	**७४,८८**	**०**	**६,११,००,००**	**५,९६,००,००**	**१५,००,००**	**०**
चालु	१२,९८	०	५,५६,००,००	५,५६,००,००	०	०
पुँजीगत	६१,९०	०	५५,००,००	४०,००,००	१५,००,००	०
स्थानीय तह	**२,९५,१८,३४**	**२,१४,१६,८३**	**१,४९,१७,४३**	**१,४९,१७,४३**	**०**	**०**

शीर्षक	२०७७/७८ को यथार्थ खर्च	२०७८/७९ को संशोधित अनुमान	२०७९/८० को लक्ष्य	स्रोत		
				प्रदेश सरकार	संघ अनुदान	
					संघ	वैदेशिक
स्थानीय तह	**२,९५,१८,३४**	**२,१४,१६,८३**	**१,४९,१७,४३**	**१,४९,१७,४३**	**०**	**०**
चालु	२,९५,१८,३४	२,१४,१६,८३	१,४९,१७,४३	१,४९,१७,४३	०	०
जम्मा खर्च	**२२,५३,९७,४६**	**९,६८,६७,१३**	**४६,८८,०९,४६**	**२७,४२,५५,९९**	**१७,७१,१८,४७**	**१,७४,३५,००**

लैंगिक उत्तरदायी बजेट अनुसारको व्यय अनुमान

आर्थिक वर्ष २०७९/८०

अनुसूची - ९
(रु.हजारमा)

निकाय	प्रत्यक्ष लाभ	अप्रत्यक्ष लाभ	तटस्थ	जम्मा
२०२ प्रदेश सभा	०	०	३८८७४७	३८८७४७
२१० प्रदेश लोक सेवा आयोग	०	८८०८	८७८५९	९६६६७
२१६ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	०	०	४३०१८	४३०१८
३०१ मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	३९७३००	२५००	१३३९५९१	१७३९३९१
३०५ अर्थ मन्त्रालय	०	०	२४९०४५	२४९०४५
३०७ उद्योग, पर्यटन तथा वन मन्त्रालय	२०१२१२३	१५०६९६९	१३२७३६८	४८४६४६०
३११ कानून,न्याय तथा प्रदेश सभा मामिला मन्त्रालय	५३३२८	०	०	५३३२८
३१२ भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	८९३३१४	१८४९१८६	०	२७४२५००
३१३ खानेपानी तथा ऊर्जा विकास मन्त्रालय	१५५९०७१	१२९६००	०	१६८८६७१
३१४ गृह तथा संचार मन्त्रालय	०	०	६४३३२०	६४३३२०
३३० वाणिज्य,आपूर्ति तथा विज्ञान प्रविधि मन्त्रालय	२६०१४	०	०	२६०१४
३३७ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	१२३२०४०५	५०४४०५९	७२०१००	१८०८४५६४
३४० महिला,बालबालिका,युवा तथा खेलकुद मन्त्रालय	५८४८५७	३३३००	१७००	६१९८५७
३५० सामाजिक विकास मन्त्रालय	५०८४३०१	१६१३०८८	१११२२६९	७८०९६५८
३९१ प्रदेश नीति तथा योजना आयोग	०	८१५०७	०	८१५०७
५०२ अर्थ - आन्तरिक ऋण भुक्तानी	०	०	१६६४५६	१६६४५६
६०२ अर्थ - विविध	०	०	६११००००	६११००००
८०१ स्थानीय तह	१४९१७४३	०	०	१४९१७४३
जम्मा खर्च	**२४,४२,२४,५६**	**१०,२६,९०,१७**	**१२,१८,९४,७३**	**४६,८८,०९,४६**

संकेत	लैंगिक उत्तरदायी बजेट	रकम	प्रतिशत
१	प्रत्यक्ष लाभ	२४४२२४५६	५२.०९
२	अप्रत्यक्ष लाभ	१०२६९०१७	२१.९०
३	तटस्थ	१२१८९४७३	२६.००

द्रष्टव्य : लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट छुट्टयाईएका आधारहरु
बजेटका प्रत्येक क्रियाकलाप लैङ्गिक दृष्टिले कता उन्मुख छ भनि निर्क्योल गर्न निम्नानुसार वर्गीकरण गरिएको छ :

क) महिलालाई ५० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी लाभ पुग्ने क्रियाकलाप	प्रत्यक्ष
ख) महिलालाई २० प्रतिशत वा सो भन्दा माथि तर ५० प्रतिशत भन्दा कम लाभ पुग्ने क्रियाकलाप	अप्रत्यक्ष
ग) महिलालाई २० प्रतिशत भन्दा न्युन लाभ पुग्ने क्रियाकलाप	तटस्थ

उपरोक्तनुसार प्रतिशत निकाल्दा देहायका क्रियाकलापहरुको सुचकहरुका मुल्यांकनका आधारमा प्राप्त हुने नतिजा वमोजिम लैङ्गिक बजेटलाई वर्गीकरण

क. स.	लैंगिक उत्तरदायी बजेट	प्रतिशत
१	योजना तर्जुमा र कार्यन्वयनमा महिलाको सहभागिता	२०
२	महिलाहरुको क्षमता अभिवृद्धि	२०
३	कार्यक्रममा महिलाहरुको लागि लाभ तथा नियन्त्रणमा शुनिस्चितता अन्य लक्षित वर्गका कार्यक्रम समेत	३०
४	महिलाहरुको रोजगारी र आय आर्जन अभिवृद्धि	२०
५	महिलाहरुको समयको प्रयोगमा गुणात्मक सुधार तथा कार्यबोझमा कमी	१०
	जम्मा	**१००**

जलवायु परिवर्तन बजेट अनुसारको व्यय अनुमान

आर्थिक वर्ष २०७९/८०

अनुसूची - १०
(रु.हजारमा)

निकाय	प्रत्यक्ष लाभ	अप्रत्यक्ष लाभ	तटस्थ	जम्मा
२०२ प्रदेश सभा	०	०	३८८७४७	३८८७४७
२१० प्रदेश लोक सेवा आयोग	०	०	९६६६७	९६६६७
२१६ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	०	०	४३०१८	४३०१८
३०१ मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	०	०	१७३९३९१	१७३९३९१
३०५ अर्थ मन्त्रालय	०	०	२४९०४५	२४९०४५
३०७ उद्योग, पर्यटन तथा वन मन्त्रालय	३१३८९२८	०	१७०७५३२	४८४६४६०
३११ कानून,न्याय तथा प्रदेश सभा मामिला मन्त्रालय	५३३२८	०	०	५३३२८
३१२ भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	०	६४४०६९	२०९८४३१	२७४२५००
३१३ खानेपानी तथा ऊर्जा विकास मन्त्रालय	१२६८८७१	४१९८००	०	१६८८६७१
३१४ गृह तथा संचार मन्त्रालय	०	०	६४३३२०	६४३३२०
३३० वाणिज्य,आपूर्ति तथा विज्ञान प्रविधि मन्त्रालय	२६०१४	०	०	२६०१४
३३७ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	८८५१९७	५६३४२८५	११५६५०८२	१८०८४५६४
३४० महिला,बालबालिका,युवा तथा खेलकुद मन्त्रालय	०	५८४८५७	३५०००	६१९८५७
३५० सामाजिक विकास मन्त्रालय	१०७२९९	०	७७०२३५९	७८०९६५८
३९१ प्रदेश नीति तथा योजना आयोग	०	०	८१५०७	८१५०७
५०२ अर्थ - आन्तरिक ऋण भुक्तानी	०	०	१६६४५६	१६६४५६
६०२ अर्थ - विविध	०	२२१००००	३९०००००	६११००००
८०१ स्थानीय तह	०	१४९१७४३	०	१४९१७४३
जम्मा खर्च	**५,४७,९६,३७**	**१०,९८,४७,५४**	**३०,४१,६५,५५**	**४६,८८,०९,४६**

संकेत	जलवायु परिवर्तन बजेट	रकम	प्रतिशत
१	प्रत्यक्ष लाभ	५४७९६३७	११.६९
२	अप्रत्यक्ष लाभ	१०९८४७५४	२३.४३
३	तटस्थ	३०४१६५५५	६४.८८

संघ अनुदानका वैदेशिक अनुदान तथा ऋण सारांश
आर्थिक वर्ष २०७९/८०

अनुसूची - ११
(रु.हजारमा)

दातृ संस्था	जम्मा	अनुदान					वैदेशिक ऋण			
		जम्मा	नगद	सोझै भुक्तानी	शोधभर्ना	वस्तुगत	जम्मा	नगद	सोझै भुक्तानी	शोधभर्ना
बहुपक्षिय	**१,२०,०८,००**	**१८,८५,००**	**३,८०,००**	**०**	**१५,०५,००**	**०**	**१,०१,२३,००**	**०**	**०**	**१,०१,२३,००**
आई डी ए (वर्ड बैक)	**१,१४,४५,००**	**१४,४५,००**	**०**	**०**	**१४,४५,००**	**०**	**१,००,००,००**	**०**	**०**	**१,००,००,००**
आई डि ए	१,००,००,००	०	०	०	०	०	१,००,००,००	०	०	१,००,००,००
वर्ल्ड बैंक - ट्रष्ट कोष	१४,४५,००	१४,४५,००	०	०	१४,४५,००	०	०	०	०	०
यु एन	**३,८०,००**	**३,८०,००**	**३,८०,००**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**
यु एन - जी इ एफ	३,८०,००	३,८०,००	३,८०,००	०	०	०	०	०	०	०
एस.इ.एस.पी.	**१,८३,००**	**६०,००**	**०**	**०**	**६०,००**	**०**	**१,२३,००**	**०**	**०**	**१,२३,००**
एस.इ.एस.पी.	१,८३,००	६०,००	०	०	६०,००	०	१,२३,००	०	०	१,२३,००
द्विपक्षीय	**१०,६१,००**	**१,९५,००**	**१,९५,००**	**०**	**०**	**०**	**८,६६,००**	**०**	**०**	**८,६६,००**
कुवेत विकाष कोष	**८,६६,००**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**८,६६,००**	**०**	**०**	**८,६६,००**
कुवेत कोष	८,६६,००	०	०	०	०	०	८,६६,००	०	०	८,६६,००
स्वीट्जरल्याण्ड	**१,९५,००**	**१,९५,००**	**१,९५,००**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**
स्वीट्जरल्याण्ड-एस डी सी	१,९५,००	१,९५,००	१,९५,००	०	०	०	०	०	०	०
संयुक्त कोष	**४३,६६,००**	**४३,६६,००**	**६,४३,००**	**०**	**३७,२३,००**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**
संयुक्त कोष	**४१,००**	**४१,००**	**४१,००**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**
जेफम्याट	२७,००	२७,००	२७,००	०	०	०	०	०	०	०
जेफम्याट -सेव द चिल्ड्रेन	१४,००	१४,००	१४,००	०	०	०	०	०	०	०
गाभी	**२,६०,००**	**२,६०,००**	**२,६०,००**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**
गाभी	२,६०,००	२,६०,००	२,६०,००	०	०	०	०	०	०	०
दाताको संयुक्त कोष	**४०,६५,००**	**४०,६५,००**	**३,४२,००**	**०**	**३७,२३,००**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**
दाताको संयुक्त कोष	४०,६५,००	४०,६५,००	३,४२,००	०	३७,२३,००	०	०	०	०	०
कुल जम्मा	**१,७४,३५,००**	**६४,४६,००**	**१२,१८,००**	**०**	**५२,२८,००**	**०**	**१,०९,८९,००**	**०**	**०**	**१,०९,८९,००**

दिगो विकास लक्ष्य संकेतका आधारमा विनियोजित रकम
आर्थिक वर्ष २०७९/८०

अनुसूची - १२
(रु.हजारमा)

दिगो विकास संकेत	दिगो विकास लक्ष्य	रकम	प्रतिशत
०	सांकेतीकरण नगरिएको	४०२४७४८०	८५.८५
२	शून्य भोकमरी	४६०००	०.१
३	स्वस्थ जीवन	३६७१३२७	७.८३
४	गुणस्तरीय शिक्षा	११५०००	०.२५
६	दिगो सफा पानी तथा सरसफाइ सेवा	१३५४००	०.२९
७	आधुनिक ऊर्जामा पहुँच	१००००	०.०२
८	समावेशी आर्थिक वृद्धि तथा मर्यादित काम	४५५९७	०.१
९	उद्योग, नवीन खोज र पूर्वाधार	१९७४४००	४.२१
१०	असमानता न्यूनीकरण	५३३२८	०.११
११	दिगो शहर र वस्तीहरू	३९००००	०.८३
१२	दिगो उपभोग तथा उत्पादन	२६०१४	०.०६
१३	जलवायु परिवर्तन अनुकुलन	५५९००	०.१२
१५	भूसतह स्रोतको उपयोग	११०५००	०.२४
	कुल जम्मा	**४६,८८,०९,४६**	**१००**